

Returadresse
Land, By og Kultur – Land og Vand
Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing

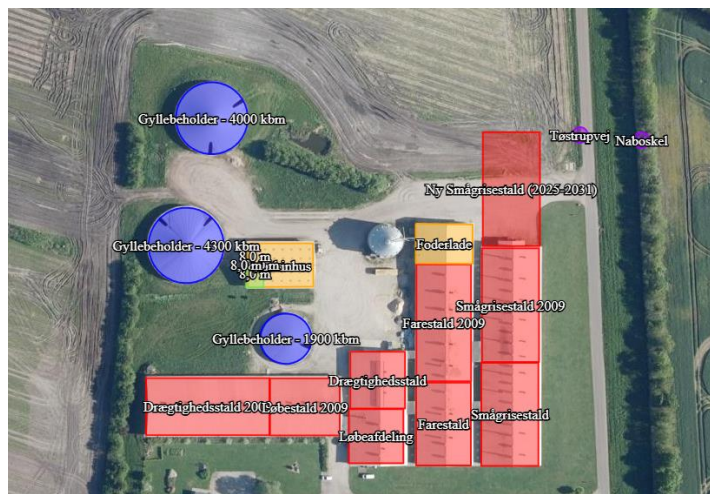

Sagsbehandler
Emma Moldrup Boll
Mikkelsen
Direkte telefon
9974 1911
E-post
emma.mikkelsen@rksk.dk
Dato
24.11.2025
Sagsnummer
25-019049

Ejer af husdyrbruget på
Tøstrupvej 46
6880 Tarm

Tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse af 26.07.2021

gældende for husdyrbruget på adressen
Tøstrupvej 46, 6880 Tarm

Virksomhedens art:	Griseproduktion, IE-Brug
Matrikel nr.:	2C m.fl., Tøstrup by, Ådum
Betegnelse:	Husdyrbrug omfattet af §16 a, stk. 4 i husdyrbrugloven
Tilsynsmyndighed:	Ringkøbing-Skjern Kommune
Kvalitetssikret af:	BBB

Indholdsfortegnelse

Stamblad:	4
Oplysninger om husdyrbruget:	4
Ændringer til den eksisterende miljøgodkendelse af 26-07-2021.....	5
Meddelelse af tillæg til miljøgodkendelse.....	5
Baggrund og kort resumé	5
Vurdering af status som IE-husdyrbrug.....	5
Biaktiviteter	5
Samdrift	6
Afgørelsen	6
Vilkår for tillæg til miljøgodkendelsen	8
Generelt	8
Nye og renoverede stalde	8
Godkendte stalde, produktioner og miljøteknologier	9
Beholdere til flydende husdyrgødning	12
Beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand	12
Beskyttelse i forhold til naboer	12
Tilsyn, kontrol og egenkontrol.....	12
Uheld og risici	12
Bedst tilgængelige teknik / Renere teknologi	12
Ophør.....	13
Vilkår der udgår af miljøgodkendelsen d. 26 juli 2021	13
Øvrige vilkår i miljøgodkendelsen af 26 juli 2021 er fortsat gældende.	13
Formalia	13
Lovgrundlag	13
Høring og offentliggørelse	14
Klagevejledning	14
Udnyttelse, kontinuitet og revurdering	15
Miljøvurderingen	18
Erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.	18
Beskrivelse af husdyrbruget.....	18
Lokalisering.....	24
Forbudszoner	24
Afstandskrav	25

Beskyttelseslinjer	25
Samlet vurdering af lokalisering.....	26
Påvirkning af landskab	26
Samlet vurdering af påvirkningen af landskab	27
Påvirkning af vilde planter og dyr.....	27
Ammoniak påvirkning af natur	27
Påvirkning af bilag IV-arter	31
Samlet vurdering af påvirkningen af vilde planter og dyr	33
Påvirkning af jord grundvand og overfladevand.....	33
Samlet vurdering af påvirkningen af jord, grundvand og overfladevand.....	36
Påvirkning af naboer	37
Lugt	37
Støj og rystelser.....	41
Lys.....	42
Fluer og skadedyr.....	42
Støv.....	43
Transport.....	43
Samlet vurdering af påvirkning af nabogener.....	44
Anvendelse af BAT (bedste tilgængelige teknik).....	44
Anvendelse af bedste teknik til reduktion af ammoniakemissionen.....	45
Miljøvurdering af IE-husdyrbrug.....	51
Udnyttelse af energi og råvarer.....	51
Substitution af særligt skadelige eller betænkelige stoffer	53
Optimering af produktionsprocesser.....	53
Iagttagelse af affaldshierarkiet	54
Uheld og risici	54
Særregler for IE-husdyrbrug.....	54
Alternative løsninger	57
0-alternativ	58
Egenkontrol.....	58
Konklusion	58
Bilag 1: Bygningsoversigt.....	59
Bilag 2: Afløbsplan	62
Bilag 3: Adresser inden for konsekvensradius.....	62
Bilag 4: Natur	63

Stamblad:

Bedriftens ejer	CPM 2 ApS
Driftsansvarlig	Bovbjerg Genetics A/S
Bedriftens adresse	Tøstrupvej 46, 6880 Tarm
Bedriftens miljøkonsulent og ansvarlige for miljøkonsekvensrapporten.	Vestjysk landboforening v/ Helle Borum Telefon: 29679435 E-mail: hbo@vestjysk.dk
Kommune	Ringkøbing-Skjern Kommune
Ejendomsnummer (BFE)	9770816
Bedriftens betegnelse	Husdyrbrug omfattet af § 16a, stk. 4 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug
Ansøgning nr.	251696, indsendt d. 27-08-2025, ver. 1

Oplysninger om husdyrbruget:

Stalde og produktioner:

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Dyretype	Staldsystem	Miljøteknologi
Eksisterende staldafsnit					
Drægtighedsstald 2009	1493	1346	Søer, gølge & drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv	Gyllekøling
Løbeafdeling	628	37	Søer, gølge & drægtige	Løsgående dybstrøelse	-
		106	Søer, gølge & drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv	-
		212	Søer, gølge & drægtige	Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	-
Smågrisestald	1248	177	Slagtesvin	Delvist spaltegulv, 50 – 75% fast gulv	-
		806	Smågrise	Toklimastald, delvis spaltegulv	-
Farestald	961	749	Søer, diegivende	Kassestier, delvis spaltegulv	-
Løbestald 2009	844	466	Søer, gølge & drægtige	Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Gyllekøling
Smågrisestald 2009	1378	1058	Smågrise	Toklimastald, delvis spaltegulv	Gyllekøling
Farestald 2009	1359	1048	Søer, diegivende	Kassestier, delvis spaltegulv	Gyllekøling
Eksisterende staldafsnit med ændringer					
Drægtighedsstald	658	500	Søer, gølge & drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv	-
Nye Staldafsnit					
Ny smågrisestald (2025-2031)	1378	1058	Smågrise	Toklimastald, delvis spaltegulv	-

Opbevaringslagre

Navn	Lagertype	Størrelse (m ³)	Overfladeareal (m ²)	Miljøteknologi
Eksisterende opbevaringslagre				
Gyllebeholder	Flydende	1900	431	Teltoverdækning
Gyllebeholder	Flydende	4300	944	Teltoverdækning
Gyllebeholder	Flydende	4000	857	Teltoverdækning

Ændringer til den eksisterende miljøgodkendelse af 26-07-2021

Ansøger ønsker at lovliggøre ombygning af drægtighedsstalden, fra dybstrøelse, spalter og lidt fast gulv med naturlig ventilation, til undertryksventilation samt spalter og fast gulv med gulvfodring. Herudover sker en ændring i anvendelsen af gyllekøling fra tidligere godkendelse. I den eksisterende miljøgodkendelse er en ny smågrisestald godkendt, den er ikke opført endnu, og derfor godkendes den på ny, uden ændringer, i dette tillæg.

Meddelelse af tillæg til miljøgodkendelse

Baggrund og kort resumé

Ringkøbing-Skjern Kommune modtog den 27-08-2025 en ansøgning om tillæg til miljøgodkendelse af husdyrbruget beliggende på adressen Tøstrupvej 46, 6800 Tarm.

Tidligere godkendelser

- 26. juli 2021: §16a miljøgodkendelse. Tilladelse til 4.000 m³ gylletank samt ny klimastald.

Kort resumé

Ansøgningen om tillæg til miljøgodkendelse omfatter en ændring af stalddtype i husdyrbrugets ældste drægtighedsstald, samt opførelse af 1378 m² smågrisestald i tilknytning til de eksisterende bygninger. Den ansøgte tilbygning af klimastald er allerede godkendt i gældende miljøgodkendelse dateret 26.07.2021, men ønskes godkendt, da den endnu ikke er opført.

Der anvendes følgende virkemidler til at reducere udledninger af ammoniak og lugt:

- Teltoverdækning på de 3 gyllebeholdere
- Gyllekøling i stalde bygget i 2009

Vurdering af status som IE-husdyrbrug

Det er i ansøgningen oplyst at husdyrbruget på Tøstrupvej 46, 6880 Tarm er et IE-husdyrbrug, da husdyrbruget har over 750 stipladser til søer.

Biaktiviteter

Der er ingen biaktivitet på ejendommen.

Samdrift

Ansøger oplyser at der ikke er samdrift med andre husdyrbrug.

Afgørelsen

Ringkøbing-Skjern Kommune meddeler hermed tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse på husdyrbruget på ejendommen matr.nr. 2C, Tøstrup by, Ådum beliggende på adressen Tøstrupvej 46, 6880 Tarm. Afgørelsen meddeles i medfør af § 16a i Husdyrbrugloven og på de angivne vilkår.

Tillægget omfatter ændringer på husdyrbruget i forhold til miljøgodkendelsen dateret 26-07-2021.

Tillægget til miljøgodkendelsen omfatter ændringer i de eksisterende stalde, det ansøgte ses i nedenstående tabel:

Dyretype og staldsystem	Produktionsareal (m ²)	Totalt areal (m ²)
Søer, golde & drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	500	658

Samt opførelse af ny staldbygning i tilknytning til eksisterende bebyggelse:

Dyretype og staldsystem	Prod. areal (m ²)	Totalt areal (m ²)
Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	1058	1378

Derudover forsynes nyeste gylletank med teltoverdækning.

Afgørelse om tillæg til miljøgodkendelsen sker på baggrund af ansøgning skema nr. 251696, indsendt den 27-08-2025, version 1.

Afgørelsen om tillæg til miljøgodkendelse af husdyrbruget Tøstrupvej 46, 6880 Tarm meddeles på baggrund af, at Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet, uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til naboer, landskab, natur og miljø.

Husdyrbruget skal indrettes og drives som beskrevet i ansøgningen, samt supplerende oplysninger, indkommet til Ringkøbing-Skjern Kommune i forbindelse med sagsbehandlingen med mindre vilkårene i miljøgodkendelsen dateret 26.07.2021 og dette tillæg samt generel lovgivning stiller skærpede krav.

Der gøres opmærksom på, at alle ændringer af eksisterende afløb som udgangspunkt skal godkendes.

Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer hvor vandet afledes til nedsivning, skal der søges om en nedsivningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune.

Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer med afledning til vandløb, herunder dræn og grøfter, skal der søges om en udledningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune.

Der gøres hermed opmærksom på, at dette tillæg til miljøgodkendelsen ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, eller dispensation efter anden lovgivning, herunder Museumsloven. Eventuelt byggeri/ombygning må først påbegyndes, når der ligger en særskilt tilladelse til igangsættelse af byggeriet.

Der gøres hermed opmærksom på, at der skal søges om en særskilt tilladelse til etablering af ny overkørsel til indkørsel og udkørsel nord for den ansøgte tilbygning til smågrisestalden. Ansøgning om tilladelse til etablering af overkørsel skal ske til Vejafdelingen i Ringkøbing-Skjern Kommune. Vejafdelingen har i forbindelse med udarbejdning af dette tillæg forhåndsgodkendt flytningen af den eksisterende overkørsel.

Forholdet til museumsloven

Der gøres opmærksom på, at sten og jorddiger, der er omfattet af bestemmelserne i Museumsloven §29a, ikke må beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra Ringkøbing-Skjern Kommune.

Der foreligger særlige regler for jordbearbejdning omkring gravhøje bl.a. må der ikke foretages jord behandling, gødes eller plantes (herunder også juletræer og lignende) inden for en afstand af 2 meter fra højens yderste kant jf. §29 f i museumsloven.

Information om diger og gravhøje kan findes på www.miljoeportal.dk.

Vi anmoder om, at Ringkøbing-Skjern Kommune bliver orienteret, såfremt der sker ændringer i ejerforhold eller af driftsansvarlig.

Vilkår for tillæg til miljøgodkendelsen

Konkrete bestemmelser i lovgivningen, som er generelt gældende for landbrug, er som hovedregel, ikke nævnt i dette tillæg til miljøgodkendelse. Tillægget til miljøgodkendelsen meddeles på de nedenstående vilkår.

Generelt

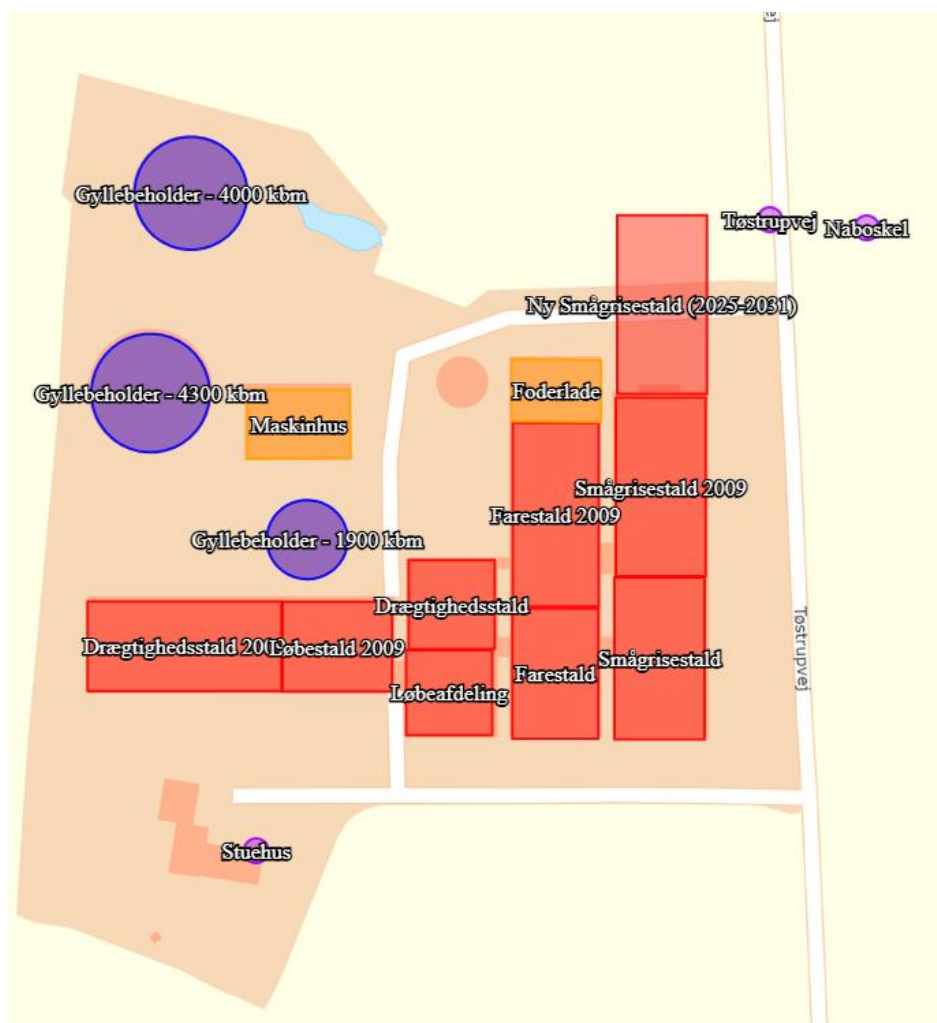
- 1) Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen og med de eventuelle ændringer, der fremgår af tillægget til miljøgodkendelsen.
- 2) Godkendelsen skal være udnyttet inden 6 år fra afgørelsen er meddelt. Hvis godkendelsen kun bliver delvist udnyttet bortfalder den del der ikke er udnyttet.
- 3) Udnyttelse anses for, at foreligge når byggeriet faktisk er afsluttet eller ved konstatering af, at det der er truffet afgørelse om, faktisk er gennemført. Se i øvrigt afsnit om udnyttelse, kontinuitet og revurdering i Formalia.
- 4) De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
- 5) Ved manglende overholdelse af tillægsgodkendelsens vilkår, skal den driftsansvarlige straks træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at vilkårene igen overholdes og underrette Ringkøbing-Skjern Kommune.
- 6) Drifts-, indretnings-, eller bygningsmæssige ændringer, skal anmeldes til kommunen inden de påbegyndes. Kommunen vurderer, om de aktuelle planer for ændring/udvidelse/renovering kan ske indenfor rammerne af denne tillægsmiljøgodkendelse.
- 7) Der skal foreligge en tilladelse til etablering af ny overkørsel nord for tilbygningen til smågrisestalden, inden etableringen af den nye smågrisestald igangsættes.

Nye og renoverede stalde

- 8) Der må opføres en smågrisestald på i alt 1378 m² med et samlet produktionsareal på 1058 m². Stalden skal etableres som toklimastald med delvis spaltegulv.
- 9) I den eksisterende drægtighedsstald på 658 m² med et produktionsareal på 500 m², må stalddypen ændres fra 'løsgående, dybstrøelse + spaltegulv' til 'løsgående, delvis spaltegulv', uden ændring i produktionsarealet eller dyretype.
- 10) Det nye byggeri skal opføres således, at valg af byggemateriale og farver vil falde i harmoni med de eksisterende bygninger og det omgivende landskab. Farver skal derfor være afdæmpede nuancer og materialer skal være ikke reflekterende.
- 11) Den eksisterende slørende beplantning nord, vest og sydvest for husdyrbruget skal bevares og beplantningen skal vedligeholdes.

Godkendte stalde, produktioner og miljøteknologier

12) Dyreholdet på ejendommen må etableres i de med rødt markerede stalde på kort nedenfor.

13) I stalde med dyrehold skal dyretype og staldkategori på arealer der anvendes til produktion være i overensstemmelse med oversigten nedenfor.

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Dyretype	Staldsystem
Eksisterende staldafsnit				
Drægtighedsstald 2009	1493	1346	Søer, golde & drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv
Løbeafdeling	628	37	Søer, golde & drægtige	Løsgående dybstrøelse
		106	Søer, golde & drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv
		212	Søer, golde & drægtige	Individuel opstaldning, delvis spaltegulv
Smågrisestald	1248	177	Slagtesvin	Delvist spaltegulv, 50 – 75% fast gulv

		806	Smågrise	Toklimastald, delvis spaltegulv
Farestald	961	749	Søer, diegivende	Kassestier, delvis spaltegulv
Løbestald 2009	844	466	Søer, golde & drægtige	Individuel opstaldning, delvis spaltegulv
Smågrisestald 2009	1378	1058	Smågrise	Toklimastald, delvis spaltegulv
Farestald 2009	1359	1048	Søer, diegivende	Kassestier, delvis spaltegulv
Eksisterende stalde med ændringer				
Drægtighedsstald	658	500	Søer, golde & drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv
Nye Staldafsnit				
Ny smågrisestald (2025-2031)	1378	1058	Smågrise	Toklimastald, delvis spaltegulv

- 14) På husdyrbruget skal der anvendes teknologier til reduktion af ammoniakemission som angivet i tabellen nedenfor.

Enhed	Miljøteknologi	Driftstimer pr år	Effekt NH ₃ -N % (årlig)
Drægtighedsstald 2009	Gyllekøling	3.000	9,7
Farestald 2009	Gyllekøling	2.275	4,0
Løbestald 2009	Gyllekøling	2.275	4,0
Smågrisestald 2009	Gyllekøling	2.275	4,0
Gyllebeholder – 1900kbm	Teltoverdækning	-	50
Gyllebeholder – 4300kbm	Teltoverdækning	-	50
Gyllebeholder – 4000kbm	Teltoverdækning	-	50

- 15) Miljøteknologierne skal drives som anført i tabellen nedenfor.

Enhed	Driftsvilkår gyllekøling
Stalde bygget i 2009 Løbestald, Drægtighedsstald, Farestald, Smågrisestald	Gyllekølingsanlægget i de eksisterende stalde fra 2009 skal dimensioneres således, at der opnås en årlig ammoniakreduktion på 9,7 % i drægtighedsstalden og 4% for hver af løbestald, farestald og smågrisestald.

Varmepumpe	Der skal være gyllekøling på 1520 m² i traditionelt gyllesystem med ca. 40 cm dybe gyllekanaler (farestald 440 m², smågrisestald 400 m², løbestald 320 m² og drægtighedsstald 360 m²). Der skal køles med mindst 20,0 W/m² svarende til en årlig ammoniak reduktion på 4,0 % ved en driftstid på 2.275 timer/år. + 385 m² kanal med skraber/linespil (drægtighedsstald). Her skal køles med mindst 24,0 W/m² svarende til en årlig ammoniak reduktion på 9,7% ved en driftstid på 3.000 timer/år. Køleeffekten er fastsat ud fra formelen Reduktion (%) = $-0,004x^2 + x$ hvor x = køleeffekt, W/m². Varmepumperne skal have en minimum køleeffekt på 20 W/m² * 1520 m² + 24,0 W/m² * 385 m² svarende til en samlet køleeffekt på 39,6 kW. Der skal føres en logbog over varmepumpernes årlige driftstid. Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk. Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
------------	--

Enhed	Driftsvilkår teltoverdækning
Teltoverdækning	Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle. Det kan accepteres, at teltoverdækningen står åben i forbindelse med tømning og udbringning i en sammenhængende periode når der køres gylle ud. Umiddelbart efter endt omrøring og udkørsel skal teltoverdækningen lukkes. Skader på den faste overdækning skal reparerer straks, således at overdækningen altid er helt tæt. Såfremt en skade ikke kan reparerer inden for en uge, skal der inden to hverdage efter skadens opståen indgås aftale om reparation. Kommunen underrettes straks herom. Pumpning af gylle til gyllebeholder med teltoverdækning skal ske via et dykket indløb, eller lignende, således at gyllen ikke "plaskes" ned i beholderen. Indløbet skal sikres mod tilbageløb.

Beholdere til flydende husdyrgødning

- 16) Gyllebeholderne på hhv. 1900, 4000, og 4300 m³ skal have fast overdækning i form af telt/flydedug/betonlåg.
- 17) Opbevaringskapaciteten skal være mindst 9 mdr.

Beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand

Dette tillæg giver igen ændring i vilkårene for beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand og der henvises derfor fortsat til gældende miljøgodkendelse dateret 26 juli 2021.

Beskyttelse i forhold til naboer

Dette tillæg giver igen ændring i vilkårene for beskyttelse naboer og der henvises derfor fortsat til gældende miljøgodkendelse dateret 26 juli 2021.

Tilsyn, kontrol og egenkontrol

- 18) Dokumentation i form af logbog, kvitteringer og opbevaringsaftaler opbevares i mindst 3 år og forevises tilsynsmyndighed efter anmodning.
- 19) Ejendommens anvendelse af miljøledelse skal kunne dokumenteres herunder miljøpolitikken og den konkrete handlingsplan. Dokumentationen skal forevises på forlangende i forbindelse med tilsyn.

Uheld og risici

- 20) Stoffer og produkter, som er mærket med akut toksicitet eller fare for vandmiljøet, må ikke uden forudgående tilladelse fra Ringkøbing-Skjern Kommune anvendes i større mængder end det fremgår af vejledningen til de pågældende produkter eller til formål der ikke er normale på et husdyrbrug.
- 21) Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til at anmelde dette til tilsynsmyndigheden, Ringkøbing-Skjern Kommune den først kommende hverdag. Er der behov for øjeblikkelig indsats ringes 112.
- 22) Senest 14 dage efter driftsuheld skal driftsansvarlig fremsende en skriftlig orientering, der beskriver uheldets omfang og indsatsen mod miljømæssige skader, samt beskriver forebyggende foranstaltninger, der begrænser risiko for nye uheld.
- 23) Ejendommens beredskabsplan skal til en hver tid være ajourført.

Bedst tilgængelige teknik / Renere teknologi

- 24) På husdyrbruget skal der være fokus på energioptimering evt. ved et energitjek.

Ophør

- 25) Ved ophør af driften, skal der træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende tilstand. Bl.a. skal stoffer, der kan forurene jord, grundvand og overfladevand, samt affald bortskaffes, efter gældende regler.
- 26) Senest 4 uger efter driftsophør af IE-husdyrbruget skal dette anmeldes til Ringkøbing-Skjern Kommune med et oplæg til vurdering efter §38 k, stk.1, i lov om forurennet jord. Vurderingen skal indeholde en risikovurdering for menneskers sundhed og miljøet. Viser risikovurderingen, at det ikke kan afvises, at forureningen udgør en væsentlig risiko for menneskers sundhed eller miljøet, skal vurderingen tillige indeholde et oplæg til foranstaltninger, der sikrer, at forureningen ikke udgør en sådan risiko.

Efter landzonebestemmelserne jf. planlovens §§ 37 og 38 kan overflødige driftsbygninger tages i brug til en række formål, uden egentlig kommunal godkendelse, altså alene efter anmeldelse.

Vilkår der udgår af miljøgodkendelsen d. 26 juli 2021

Vilkår 6, 7, 8 – vedr. nye og renoverede stalde

Vilkår 10, 11, 12 – vedr. Godkendte stalde og produktioner

Vilkår 13 – vedr. gyllekøling

Vilkår 15 – vedr. beplantning omkring nyeste gyllebeholder på 4000 m³

Øvrige vilkår i miljøgodkendelsen af 26 juli 2021 er fortsat gældende.

Formalia

Lovgrundlag

Tillægsgodkendelsen er givet på baggrund af husdyrbrugloven, hvor krav efter VVM-direktivet, habitatdirektivet og IE-direktivet samt i et vist omfang regler fra miljøbeskyttelsesloven og planlovens landzoneregler varetages.

Tillægsgodkendelsen suppleres af generelle regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og den generelle regulering i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Grundlaget for tillægsgodkendelsen var på godkendelsestidspunktet:

- Kommuneplan 2025-2037
- Husdyrbrugloven, Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20. december 2006 senest ændret i bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. nr. 1065 af 21. august 2025.
- Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug nr. 300 af 20. marts 2024.
- Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning nr. 2243 af 29. november 2021 (Husdyrgødningsbekendtgørelsen).

- Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning nr. 931 af 16. juli 2024 (gødningsanvendelsesbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse, nr. 927 af 28. juni 2024 (Naturbeskyttelsesloven).
- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 1098 af 21 august 2023
- Bekendtgørelse om affald, nr. 2512 af 10. december 2021 (Affaldsbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines nr. 1257 af 27. november 2019 (Olietankbekendtgørelsen).

Der gøres opmærksom på, at ansøger selv har ansvar for at indhente nødvendige godkendelser/tilladelser i henhold til anden lovgivning.

Høring og offentliggørelse

Udkastet til tillægsgodkendelsen har været i 2 ugers høring hos ansøger, konsulent og naboer fra 03.11.2025 til 17.11.2025.

Naboer: Ejere og beboere af boliger og bygninger indenfor konsekvensradius på 1192 meter

Matrikulære naboer: Matrikulære naboer i husdyrlovens forstand defineres som ejere af ejendomme, der matrikulært grænser op til den ejendom, hvorpå anlægget er beliggende. Ringkøbing-Skjern kommune vurderer at udvidelser på anlæggene generelt er af underordnet betydning for de matrikulære naboer til ejendommens markarealer. Nabohøringen tager derfor udgangspunkt i den matrikel, hvorpå anlæggene ligger. De naboer til markarealer, som i særlige tilfælde bliver berørt af udvidelsen, bliver inddraget i høringen i henhold til forvaltningslovens almindelige regler om partshøring. Det er i den aktuelle sag vurderet, at der er nogen, som skal inddrages i høringen.

I forbindelse med høringen er der ikke indkommet bemærkninger til det ansøgte.

Afgørelse om tillæg til miljøgodkendelse vil blive offentliggjort den 24.11.2025 på Ringkøbing-Skjern Kommunes hjemmeside på www.rksk.dk/om-kommunen/annoncering/landbrug.

Klagevejledning

I henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug kapitel 7, kan der klages over tillægget til miljøgodkendelsen af ansøgeren, Miljøministeriet, samt enhver, der må antages, at have en individuel væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af de myndigheder og organisationer, der angivet i lovens § 85-87.

Ved klage, kan Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemme, at klagen har opsættende virkning på udnyttelsen.

Udnyttelse af tillægget til miljøgodkendelsen i klageperioden og imens eventuel klage behandles, sker på eget ansvar.

Ansøgeren vil få besked, hvis der klages over afgørelsen.

For behandling af klager, der indbringes for nævnet, herunder anmodning om genoptagelse, betaler klager et gebyr på 900 kr. for privatpersoners og 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende.

Klagegebyret tilbagebetales, hvis du får helt, eller delvis medhold i din klage, hvis den påklagede afgørelse ændres, eller ophæves, eller klagen afvises, som følge af overskredet frist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af klagenævnets kompetence.

Ønskes afgørelsen prøvet ved domstolene, skal søgsmål ifølge § 90 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug være anlagt inden 6 måneder efter, at sagen er offentliggjort.

Klagefristen er 4 uger og regnes fra datoen for offentliggørelsen. Klagen skal være modtaget og registreret senest den 22.12.2025.

Indsendelse af klage

Det er obligatorisk for klager, at bruge Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale Klageportal, med mindre, du har fået en tilladelse fra Miljø- og Fødevareklagenævnet, der fritager dig for, at anvende den digitale Klageportal. I nedenstående tekst kan du se, hvordan du skal bruge den digitale Klageportal.

Digital Klageportal

Hvis du ønsker, at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder på dette link: <https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/>

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er indsendt til Miljø- og Fødevareklagenævnet, og når du har indbetalt klagegebyret. Du betaler gebyret via elektronisk overførsel eller ved giroindbetaling.

Anmodning om fritagelse for indsendelse, via klageportal

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal, som udgangspunkt, afvise en klage, der ikke er indsendt via Klageportalen. Hvis du ønsker, at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende din klage og en begrundet anmodning til Ringkøbing-Skjern Kommune, Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing. Ringkøbing-Skjern Kommune videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Hjælp til klage

Miljø- og Fødevareklagenævnet stiller i et vist omfang, en supportfunktion til rådighed ved oprettelse af en klage. Supportfunktionen kan kontaktes pr. tlf.: 7240 5600, eller på mail: nh@naevneneshus.dk. De kan kontaktes på følgende tidspunkter: man.-fre. 9.00-15.00.

Udnyttelse, kontinuitet og revurdering

En godkendelse efter § 16a i husdyrbrugloven bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år efter at godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses for udnyttet, når byggeriet faktisk er afsluttet. Hvis der ikke foreligger et byggeri anses en godkendelse for udnyttet, når det konstateres, at det, der er truffet afgørelse om, faktisk er gennemført.

En udnyttet godkendelse kan bortfalde helt eller delvist, hvis den efterfølgende ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år. Udnyttelsen forudsætter at mindst 25 % af det godkendte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt og at den driftsmæssige udnyttelse ikke på noget tidspunkt ophører i 3 på hinanden følgende år. Driftsmæssig udnyttelse kræver, at der er dyr på produktionsarealerne svarende til mindst 50 % af det mulige ifølge dyrevelfærdskravene.

Godkendelser af IE-husdyrbrug tages op til revurdering og ajourføres om nødvendigt af hensyn til udviklingen i den bedste tilgængelige teknik. Den første regelmæssige revurdering foretages, når der er forløbet 8 år fra det tidspunkt, hvor husdyrbruget første gang blev godkendt.

Godkendelsen skal dog uanset ovenstående tages op til revurdering, hvis der offentliggøres en BAT-konklusion, der vedrører den væsentligste af husdyrbrugets aktiviteter. Revurderingen skal tilrettelægges, så husdyrbruget kan overholde de på baggrund af BAT-konklusionen ajourførte vilkår senest fire år efter offentliggørelsen af BAT-konklusionen i EU-tidende.

På vegne af Teknik- og Miljøudvalget

Ivan Thesbjerg
Afdelingsleder
Land og Vand, Landbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune

Emma Moldrup Boll Mikkelsen
Miljøsagsbehandler
Land og Vand, Landbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune

Kopi af udkast til tillæg til miljøgodkendelse er sendt til:

Ansøger: Ejer samt lejer af husdyrbruget på adressen Tøstrupvej 46, 6880 Tarm.

Konsulent: Vestjysk landboforening v/ Helle Borum, mail: hbo@vestjysk.dk

Ejere og beboere af boliger/bygninger inden for konsekvensradius på 1192 meter:

Matrikulære naboer til matrikel nr. 2C m.fl., Tøstrup by, Ådum

Kopi af tillægget til miljøgodkendelsen er sendt til:

- Konsulent: Vestjysk landboforening v/ Helle Borum, mail: hbo@vestjysk.dk
- Ringkøbing-Skjern museum, Arkæologisk Afdeling v/Torben Egebjerg, e-mail: post@arkvest.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, e-mail: natur@dof.dk, ringkoebing-skjern@dof.dk
- Styrelsen for Patientsikkerhed, e-mail: stps@stps.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, e-mail: formand@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite for Ringkøbing-Skjern Kommune, e-mail: dnringkoebing-skjern-sager@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Friluftsrådet Midt-Vest, e-mail: Ringkoebing-skjern@friluftsraadet.dk og lokalraad@friluftsraadet.dk

Miljøvurderingen

I henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal Kommunalbestyrelsen ved afgørelsen om godkendelse efter § 16 a i husdyrbrugloven vurdere, om den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbruget kan indebære væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig

- 1) landskabelige værdier,
- 2) natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning,
- 3) jord, grundvand og overfladevand, og
- 4) lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion m.v.

Kommunalbestyrelsen skal ved vurderingen inddrage alle etableringer, udvidelser og ændringer af husdyrbruget, der er godkendt, tilladt eller afgjort efter anmeldelse inden for de seneste 8 år før kommunalbestyrelsens afgørelse.

Erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Ansøgningen omfatter opførelse af en ny staldbygning på ca. 1378 m² i tilknytning til de eksisterende bygninger. Samt ændring af stalddypen i den eksisterende drægtighedsstald. Husdyrbrugets produktion af smågrise øges med opførelse af den nye stald.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at de nye bygninger er en naturlig udvidelse af husdyrbruget, som er erhvervsmæssig nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Beskrivelse af husdyrbruget

Ansøgt drift

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Drægtighedsstald 2009	1493	Mekanisk ventilation	6 m	(#802798) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	1346
Løbeafdeling	628	Mekanisk ventilation	6 m	(#802803) Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	0	37
				(#802802) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	106
				(#802801) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	212
Smågrisestald	1248	Mekanisk ventilation	6 m	(#802811) Slagtesvin. Delvist spaltegulv, 50 - 75 % fast gulv	0	177
				(#802810) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	806
Farestald	961	Mekanisk ventilation	6 m	(#802816) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	749
Drægtighedsstald	658	Mekanisk ventilation	6 m	(#802819) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	500
Løbestald 2009	844	Mekanisk ventilation	6 m	(#802822) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	466
Smågrisestald 2009	1378	Mekanisk ventilation	6 m	(#802825) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	1058
Farestald 2009	1359	Mekanisk ventilation	6 m	(#802830) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	1048
Ny Smågrisestald (2025-2031)	1378	Mekanisk ventilation	6 m	(#802833) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	1058
Sum						7563

Den eksisterende drægtighedsstald med et produktionsareal på 500 m² bibeholder størrelsen men ændres til løsgående, delvist spaltegulv, uden ændring i dyretypen søer, golde & drægtige. Der ønskes opført en tilbygning til den eksisterende smågrisestald fra 2009 med samme størrelse på 1378 m² samt produktionsareal på 1058 m². Den nye smågrisestald indrettes som toklimastald med delvist spaltegulv og smågrise som dyretypen.

Områder, hvor dyrene ikke kan opholde sig og/eller ikke har mulighed for at gødningsafsætte, medregnes ikke som produktionsareal. Produktionsarealet er i denne ansøgning opgjort ved en detaljeret opmåling af stierne af ansøger. Dvs. at der er fratrasket gangarealer. Inventar og foderkrybber er ikke fratrasket. Tabellen herunder viser hvilket arealer er fratrasket produktionsarealet for de enkelte staldafsnit.

Staldafsnit	Fraregnet m ²	Fraregnet areals anvendelse
Drægtighedsstald 2009	147	Gangarealer
Løbeafdeling	273	Gangarealer
Smågrisestald	265	Gangarealer
Farestald	212	Gangarealer
Drægtighedsstald	158	Gangarealer
Løbestald 2009	378	Gangarealer
Smågrisestald 2009	320	Gangarealer
Farestald 2009	311	Gangarealer
Ny smågrise stald (2025 – 2031)	320	Gangarealer

Nudrift

Stalde og produktioner Nudrift						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Drægtighedsstald 2009	1493	Mekanisk ventilation	6 m	(#802799) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	1346
				(#802806) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	212
Løbeafdeling	628	Mekanisk ventilation	6 m	(#802805) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	106
				(#802804) Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	0	37
				(#802813) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	806
Smågrisestald	1248	Mekanisk ventilation	6 m	(#802812) Slagtesvin. Delvist spaltegulv, 50 - 75 % fast gulv	0	177
Farestald	961	Mekanisk ventilation	6 m	(#802817) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	749
Drægtighedsstald	658	Mekanisk ventilation	6 m	(#802820) Søer, golde og drægtige. Løsgående, dybstrøelse + spaltegulv	0	500
Løbestald 2009	844	Mekanisk ventilation	6 m	(#802823) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	466
Smågrisestald 2009	1378	Mekanisk ventilation	6 m	(#802826) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	1058
Ammekøer (er der ikke længere)	64	Naturlig ventilation	3 m	(#802828) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	64
Farestald 2009	1359	Mekanisk ventilation	6 m	(#802831) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	1048
Sum						6569

Nudriften består af de samme stalde som den ansøgte drift, dog uden den nye smågrisestald. Staldtypen i drægtighedsstalden er løsgående, dybstrøelse + spalter med dyretypen søer, golde & drægtige. Nudriften er reguleret at gældende miljøgodkendelse fra 26-07-2021.

8-års drift

Stalde og produktioner 8 års drift 2009						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Drægtighedsstald 2009	1493	Mekanisk ventilation	6 m	(#802800) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	1346
				(#802809) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	212
Løbeafdeling	628	Mekanisk ventilation	6 m	(#802808) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	106
				(#802807) Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	0	37
Smågrisestald	1248	Mekanisk ventilation	6 m	(#802815) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	806
				(#802814) Slagtesvin. Delvist spaltegulv, 50 - 75 % fast gulv	0	177
Farestald	961	Mekanisk ventilation	6 m	(#802818) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	749
Drægtighedsstald	658	Mekanisk ventilation	6 m	(#802821) Søer, golde og drægtige. Løsgående, dybstrøelse + spaltegulv	0	500
Løbestald 2009	844	Mekanisk ventilation	6 m	(#802824) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	466
Smågrisestald 2009	1378	Mekanisk ventilation	6 m	(#802827) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	1058
Ammekøer (er der ikke længere)	64	Naturlig ventilation	3 m	(#802829) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	64
Farestald 2009	1359	Mekanisk ventilation	6 m	(#802832) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	1048
Sum						6569

Husdyrbrugets 8-årsdrift er identisk med nudriften.

Tidligere godkendelser:

- 27. august 2008: §12 miljøgodkendelse (1.200 årssøer, 31.700 smågrise fra 8,5-30 kg). Tilladelse til opførelse af 3 nye staldanlæg, udvidelse af eksisterende staldanlæg, etablering af

2 nye gyllebeholdere med teltoverdækning, etablering af 2 stålsiloer og separationsanlæg til gylle.

- 4. august 2010: 1. tillæg til §12 miljøgodkendelsen (1.300 årssøer, 35.200 smågrise fra 8,5-30 kg) Udvidelse af dyrehold i eksisterende ramme, Udtagelse af separationsanlæg

Produktioner med miljøteknologi

Produktioner med miljøteknologi					
Staldnavn	Produktion	Beskrivelse af miljøteknologi	Driftstimer pr. år	NH ₃ -N effekt (%)	Lugteffekt (%)
Ansøgt drift					
Drægtighedsstald 2009	(#821669) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Gyllekøling	8760	9,7	
Løbestald 2009	(#821693) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Gyllekøling	8760	4	
Smågrisestald 2009	(#821696) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	Gyllekøling	8760	4	
Farestald 2009	(#821701) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	Gyllekøling	8760	4	
Nudrift					
Drægtighedsstald 2009	(#821670) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Gyllekøling	8760	9,7	
Løbestald 2009	(#821694) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Gyllekøl	8760	5,3	
Smågrisestald 2009	(#821697) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	Gyllekøling	8760	5,3	
Farestald 2009	(#821702) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	Gyllekøling	8760	5,3	
8 års drift					
Drægtighedsstald 2009	(#821671) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Gyllekøling	8760	9,7	
Løbestald 2009	(#821695) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Gyllekøling	8760	5,3	
Smågrisestald 2009	(#821698) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	Gyllekøling	8760	5,3	
Farestald 2009	(#821703) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	Gyllekøling	8760	5,3	

Ansøger ønsker at benytte gyllekøling i de fire staldafsnit opført i 2009. Gyllekøling bliver allerede benyttet i nudriften. Der sker dog en ændring i effekten fra nudrift til ansøgt drift for tre af afsnittene. I løbestald, farestald og smågrisestald falder reduktionen af NH3 fra 5,3 % til 4,0 % årligt.

Gødningsoptbevaringsanlæg

Opbevaringslagre				
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Areal (m ²)
Ansøgt drift				
Gyllebeholder - 1900 kbm	Flydende			431
Gyllebeholder - 4300 kbm	Flydende			944
Gyllebeholder - 4000 kbm	Flydende			857
Nudrift				
Gyllebeholder - 1900 kbm	Flydende			431
Gyllebeholder - 4300 kbm	Flydende			944
Gyllebeholder - 4000 kbm	Flydende			857
8 års drift				
Gyllebeholder - 1900 kbm	Flydende			431
Gyllebeholder - 4300 kbm	Flydende			944

Der sker ingen ændring i opbevaringslagre fra nudrift til ansøgt drift.

Opbevaringsanlæg med miljøteknologi

Opbevaringslagre med miljøteknologi		
Lager navn	Beskrivelse af miljøteknologi	NH ₃ -N effekt (%)
Ansøgt drift		
Gyllebeholder - 1900 kbm	Navn: OverdækningFast EffektNh3 = [50]	50,0
Gyllebeholder - 4300 kbm	Navn: OverdækningFast EffektNh3 = [50]	50,0
Gyllebeholder - 4000 kbm	Telt	50,0
Nudrift		
Gyllebeholder - 1900 kbm	overdækning	50,0
Gyllebeholder - 4300 kbm	Navn: OverdækningFast EffektNh3 = [50]	50,0
8 års drift		
Gyllebeholder - 1900 kbm	Telt	50,0
Gyllebeholder - 4300 kbm	Overdækning	50,0

Der er sat teltoverdækning på alle gyllebeholdere, hvilket reducerer ammoniakfordampningen fra tankene med 50%.

Lagerregnskab og opbevaringskapacitet

Flydende husdyrgødning omfatter gylle og hvad, der i øvrigt ledes til gylleanlægget i form af vaskevand mv. Den flydende husdyrgødning fra staldene pumpes via fortanken til gyllebeholder. I fortanken er der en el-pumpe, der pumper gyllen via jordledning til gyllebeholder. Gyllebeholderne tømmes vha. sugekran på gyllevogn.

Opbevaringsanlæg	Opførsels år / 10 års beholder kontrol	Kapacitet (m ³)	Overfladeareal (m ²)	Teknologi
Gylletank 1		1900	431	Teltoverdækning
Gylletank 2		4300	944	Teltoverdækning
Gylletank 3	2020	4000	857	Teltoverdækning
Gylletank Tøstrupvej 48		4000		
I alt		14200		

Ansøger har oplyst en opbevaringskapacitet på 14200 m³. Kommunen vurderer den samlede gødningsproduktion til at være omkring 13354 m³, hvilket giver en opbevaringskapacitet på 13 måneder. Dette betyder at loven om minimum 9 måneders opbevaringskapaciteten er overholdt.

Lokalisering

Forbudszoner

Indenfor forbudszonerne må der ikke etableres nybyggeri (husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg) eller udvidelser/ændringer i eksisterende bygninger, der medfører forøget forurening.

Område	Afstandskrav	Afstand målet fra nybyggeri/bygning, hvor ændringen eller udvidelsen sker
By – og sommerhuszoner	50 meter	>50 meter
Lokalplanområder	50 meter	>50 meter
Nabobeboelsesbygninger	50 meter	>50 meter
Afstand til kategori 1-natur og kategori 2-natur*	10 meter	>10 meter

* Ensilageopbevaringsanlæg er ikke omfattet af kravet

Der er intet nybyggeri eller ændringer/udvidelser i de eksisterende bygninger indenfor forbudszonerne.

Afstandskrav

Til husdyranlæg generelt (stald, opbevaringslager og/eller ensilage- opbevaringsanlæg) er der faste afstandskrav for at beskytte imod forurening eller væsentlige gener fra anlæggene.

Afstandskravene gælder kun for nybyggeri, og eksisterende anlæg er derfor ikke omfattet af bestemmelsen med mindre der sker ændringer der medfører forøget forurening.

Type	Afstandskrav (m)	Mindste afstand til anlæg (m)
Vandforsyning til < 10 ejendomme	25	>25
Vandforsyning til > 10 ejendomme	50	>50
Vandløb, dræn og søer * ¹	15	>15
Offentlig vej, privat fællesvej	15	>15
Levnedsmiddelvirksomhed	25	>25
Beboelse på samme ejendom * ²	15	>15
Naboskel	30	>30

*¹ Fra åbne vandløb og til søer med et areal, der er større end 100 m² skal der være mere end 100 meter til opbevaringsanlæg for flydende husdyrgødning.

*² Ensilageopbevaringsanlæg er ikke omfattet af kravet

De lovpligtige afstandskrav er ifølge ansøgningens oplysninger overholdt.

Da de lovpligtige afstandskrav er overholdt, vurderes anlægget derfor, placeringsmæssigt, ikke at give væsentlige gener for omgivelserne eller væsentlig risiko for forurening.

Beskyttelseslinjer

Naturbeskyttelseslovens bestemmelser om bygge- og beskyttelseslinjer skal sikre, at de nærmeste omgivelser ved søer og åer samt omkring fortidsminder, skove og kirker friholdes for bebyggelse eller andre væsentlige landskabelige indgreb.

Der er ved behandlingen af sagen taget stilling til nedenstående beskyttelseslinjer, og det er med X angivet, om nybyggeri på ejendommen ligger indenfor eller udenfor linjerne.

Beskyttelseslinje	Indenfor (x)	Udenfor (x)	Beskyttelseslinje	Indenfor (x)	Udenfor (x)
Klitfredede arealer		X	Skove		X
Strand		X	Fortidsminder		X
Søer		X	Kirker		X
Vandløb		X			

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at husdyrbrugets anlæg ikke er i modstrid med de hensyn, der skal tages i forhold til ovennævnte emner.

Samlet vurdering af lokalisering

Idet husdyrbruget ligger udenfor forbudszoner, alle afstandskrav er overholdt og anlæggets placering ikke er i strid med beskyttelseslinjer, er det Ringkøbing-Skjern kommunes vurdering, at husdyrbruget ikke placeringsmæssigt vil give anledning til væsentlige gener for omgivelserne eller væsentlig risiko for forurening.

Påvirkning af landskab

Husdyrbruget ligger uden for de områder, som i kommuneplanen er udpeget som geologiske interesseområder, bevaringsværdige landskaber, større uforstyrrede landskaber og værdifulde kulturmiljøer.

Landskabsvurdering

Husdyrbruget ligger indenfor landskabsområdet Varde Bakkeø Landbrugslandskab.

Varde Bakkeø landbrugslandskab er kendetegnet ved et småbakket terræn med små smeltevandssdale. Landskabsområdet omfatter opdyrket og tilplantet hede. Plantager i alle størrelser kendetegner sammen med mindre heder landskabet. Hegn afgrænser helt eller delvist marker i lille til middelstor skala.

Terræn og bevoksning begrænser udsigterne på tværs af landskabet, mens der mod nord er særlige udsigter over smeltevandssletten som det tilstødende landskabsområde Skjern Enge Deltalandskab er en del af.

Retningslinjer for landbrugsbyggeri:

Det er ikke muligt at indpasse stort byggeri i landskabsområdet på grund af skala og terræn. Det vurderes muligt at indpasse landbrugsbyggeri i lille til middelstor skala. Der bør tages hensyn til den samlede bygningsmasses visuelle udtryk og placering i terrænet, og nyt byggeri bør tilpasses det eksisterende, så det fremstår ensartet og harmonisk i landskabsbilledet.

Det er væsentligt, at stort og markant byggeri ikke bliver placeret mod det tilstødende landskabsområde Skjern Enge Deltalandskab. I områder uden for oplevelsesrige landskaber kan der etableres middelstort byggeri, som helt eller delvist skjules af bevoksning.

Hvor hede og plantage præger landskabet, bør der ikke opføres byggeri, da det ikke er foreneligt med landskabets karakter eller visuelle sammenhænge. Dette er også gældende for ådalene i landskabsområdet, der fremstår i en lille skala. Stort og markant landbrugsbyggeri kan ikke indpasses i ådalenes skala og karakter.

Bygningsbeskrivelse

Den nye smågrisestald opføres i tilknytning til den eksisterende bygningsmasse og i samme stil som den eksisterende smågrisestald. Derfor vil hele ejendommen fremstå som en samlet enhed efter udvidelsen.

Der skabes sammenhæng mellem nye og gamle bygninger ved at arbejde med en gennemgående farveholdning og materialevalg. For at fremme byggeriets indpasning i landskabet stilles vilkår til et afdæmpet valg af farvenuance samt brug af ikke reflekterende materialer.

Beplantning:

Der findes små eksisterende læhegn mod nord, vest og sydvest. Landskabet er et åbent landbrugslandskab, hvor spredte læhegn/punktbeplantninger/skovbevoksninger adskiller marker og den spredte bebyggelse i området ligger i forbindelse med eksisterende beplantning. Det betyder, at der er mange udsigts- og indsigtslinjer i landskabet. Ejendommen er delvis skjult mod nordvest, vest og sydvest. Ejendommen er synlig mod nordøst, øst og sydøst.

Beplantning udgør et betydningsfuldt element ved at relatere et bygningsanlæg til landskabet og visuelt binde det til jordoverfladen og skabe et harmonisk anlæg. Især beplantningen op til og omkring bygningerne har betydning for helhedsbilledet i forhold til omgivelser og landskabet. Sammen med stillingtagen til materialer og farver er beplantning vigtigt for staldanlægs miljø ude og inde samt for den visuelle opfattelse af byggeriet i sig selv og i tilknytning til dets omgivelser.

Samlet vurdering af påvirkningen af landskab

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte husdyrbrug ikke er i modstrid med ønsket om at bevare det åbne landskab og beskytte de landskabelige hensyn, der er beskrevet i kommuneplanens retningslinjer for udviklingen af Ringkøbing-Skjern Kommune. Husdyrbruget vurderes således, hverken at skæmme landskabet, have synlige langtrækkende konsekvenser for landskabet, eller på anden vis påvirke de landskabelige værdier væsentligt.

Påvirkning af vilde planter og dyr.

Ammoniak påvirkning af natur

Påvirkningen af natur med dens bestande af vilde planter og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning vurderes på baggrund af følgende

Den maksimale tilladte totaldeposition af ammoniak på ammoniakfølsomme naturområder omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2, i bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Den maksimale tilladte merdeposition af øvrige ammoniakfølsomme naturområder efter konkret vurdering, jf. § 29, i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

Kategori 1-Natur

§ 7, stk. 1, nr. 1, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for Internationale Naturbeskyttelsesområder. De Natura 2000-naturtyper, som omfattes af § 7, stk. 1, nr. 1, er afgrænset til de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000 planlægningen. Desuden omfatter § 7, stk. 1, nr. 1 heder og overdrev indenfor Internationale Naturbeskyttelsesområder, som er beskyttet efter naturbeskyttelsesloven § 3.

Kategori 2-Natur

§ 7, stk. 1, nr. 2, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for Internationale Naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: Højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Kategori 3-Natur

For ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af ovenstående Kategori 1- og 2-Natur, skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der skal fastsættes krav.

Kommunen skal konkret vurdere, følgende beskyttede ammoniakfølsomme naturtyper uden for de Internationale Naturbeskyttelsesområder, der ikke er omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2: Det drejer sig om heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Kommunen skal også konkret vurdere ammoniakfølsomme skove, der ligger uden for de Internationale Naturbeskyttelsesområder.

Ved den konkrete vurdering af, om der er tale om særlige regionale, eller lokale naturinteresser og ved vurdering af, om der skal stilles krav til den maksimale N-merdeposition på naturområder omfattet af Kategori 3-Natur, skal kommunen inddrage følgende fire kriterier:

1. Det aktuelle naturområdes status i kommuneplanen, herunder særligt, om det aktuelle ammoniakfølsomme naturområde er omfattet af kommuneplanens udpegning af særligt værdifulde naturområder, rekreative områder og/eller værdifulde kulturmiljøer, samt kommuneplanens retningslinjer for varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne, de rekreative interesser og de kulturhistoriske interesser.
2. Om de aktuelle områder er omfattet af fredning, handleplan for naturpleje, eller anden planlagt naturindsats.
3. Det aktuelle naturområdes naturkvalitet.
4. Kvælstofbidrag fra området fra andre kilder (fx markbidrag), herunder, for så vidt angår skove, om de gødskes.

Kravene til ammoniakdepositionen er forskellige i de tre kategorier. Kravene fremgår af nedenstående tabel. Med »totaldeposition« menes ammoniakdepositionen fra stald og lager fra hele husdyrbruget (både fra den ansøgte og eksisterende drift), mens der med »merdeposition« menes ændringen i ammoniakdepositionen fra husdyrbrugets anlæg (stald og lager), som følge af det ansøgte.

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1	Max. totaldeposition afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år

Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 og ammoniakfølsomme skove.	Max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år. Kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha pr. år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha pr. år.
--	--

Påvirkningen af nærmeste Kategori 1-Natur

I kraft af den store afstand (mere end 6 km) til kategori 1 naturområder, Lønborg hede mod vest og en hede nordøst for husdyrbruget, er det vurderet, at udvidelsen, samt det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig ammoniakpåvirkning af nærmeste Kategori 1-Natur.

Kommunen vurderer samtidig, at der ikke er andre kategori 1 naturområder, som vil blive væsentlig påvirket af udvidelsen af husdyrbruget. Det begrundes i de meget store afstande til de andre kategori 1 naturområder.

Ringkøbing-Skjern Kommune er allerede belastet med atmosfærisk kvælstof, der kan udgøre en trussel for den beskyttede natur. Denne belastning kaldes baggrundsbelastningen og er ifølge Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) i gennemsnit for årene 2021-2023, beregnet til 11 kg N/ha/år i området omkring naturarealet.

En beregning af ammoniakdepositionen til naturområderne viser, at totaldepositionen til naturområderne fra det samlede produktionsanlæg maksimalt vil være på 0,0 kg N pr ha. pr. år.

Da den totale ammoniakbelastning fra det samlede ansøgte anlæg på kategori 1 naturområderne ligger under 0,2 kg N pr. ha. år, er det ikke påkrævet, at vurdere nærmere på eventuel kumulation med andre husdyrbrug. Beskyttelsesniveauet for det konkrete naturområde er overholdt ifølge beregningerne fra ansøgningen.

Den ansøgte drift af anlægget, vurderes ikke at ville påvirke det pågældende habitatområde og dets udpegningsgrundlag på en måde, der hindrer målopfyldelse for habitatområdet, og det kan ikke på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af området, selv om beskyttelsesniveauet er overholdt.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 2-Natur

Det nærmeste Kategori 2 område ligger ca. 2380 meter sydvest for de nærmeste anlæg på husdyrbruget. Naturområdet er en hede på ca. 25 ha.

Tålegrænsen for hede er mellem 5-15 kg N /ha/år.

Ringkøbing-Skjern Kommune er allerede belastet med atmosfærisk kvælstof, der kan udgøre en trussel for den beskyttede natur. Denne belastning kaldes baggrundsbelastningen og er, ifølge Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) i gennemsnit for årene 2021-2023, beregnet til 13,6 kg N/ha/år i området omkring naturarealet.

Det betyder, at den øverste tålegrænse ikke er overskredet.

En beregning af ammoniakdepositionen til området viser, at totaldepositionen til området fra det samlede produktionsanlæg maksimalt vil være på 0,0 kg N/ha/år.

Beskyttelsesniveauet for Kategori 2-Natur er fastsat til en samlet belastning fra husdyrbruget på maksimalt 1,0 kg N/ha/år. Da totalbelastningen af naturområdet vil ligge under 1,0 kg N/ha/år, er beskyttelsesniveauet til det konkrete naturområde overholdt.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 3-Natur og øvrig natur

Inden for 1.000 meter fra staldanlægget er der registreret heder/moser/enge/søer/overdrev. Moser, heder, enge, strandenge, søer og overdrev er omfattet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven, som beskytter disse naturområder imod tilstandsændringer.

Kategori 3 natur er heder under 10 ha, overdrev under 2,5 ha, samt moser og ammoniakfølsomme skove.

Kategori 3-naturområderne og øvrigt §3 beskyttet natur indenfor 1.000 meter fra staldanlægget er angivet i tabellen nedenfor:

Naturtype	Afstand fra nærmeste anlæg	Retning	Merbelastning Kg/N/ha	
			Nudrift	8-årsdrift
Overdrev	Ca. 684	sydvest	0,0	0,0
§3 eng	Ca. 597	sydvest	0,0	0,0
§3 hede	Ca. 423	vest	0,0	0,1
§3 mose	Ca. 750	nordøst	0,0	0,1
§3 mose	Ca. 426	nord	0,0	0,1
§3 mose	Ca. 721	syd	0,0	0,0
§3 mose	Ca. 638	sydvest	0,0	0,0

Der findes flere søer indenfor 1.000 meter omkring staldanlægget. Merbelastningen til disse er 0,0 Kg/N/ha og vurderes til ikke at have den store betydning (se bilag 5 for placering).

Der findes flere små områder med hede og eng som ikke er nævnt i tabellen ovenfor. Det vurderes at fordi naturområderne ligger længere fra husdyrbruget end de allerede nævnte områder, vil merbelastningen være lig med eller mindre end områder nævnt i tabellen.

Beskyttelsesniveauet for Kategori 3-Natur er fastsat til en merbelastning på 1,0 kg N/ha/år med mulighed for, at der kan tillades en højere merdeposition, hvis kommunen vurderer, at det konkrete naturområde kan tåle det.

Idet merbelastningen til Kategori 3-Natur områderne ligger under 1,0 kg N/ha/år, er beskyttelsesniveauet overholdt til Kategori 3-Natur.

Ammoniakfølsomme skove:

Der er registreret potentielt ammoniakfølsom skov – naturlig lysåben tilgroet areal inden for 1.000 meter fra husdyrbruget. Ammoniakfølsomme naturligt tilgroet lysåbne skove, er skove, der er vokset op af sig selv på et naturareal fx tidligere hede, mose eller overdrev. Dette bygger på en analyse af § 3 beskyttede arealer, med et trækronedække på ned til 10-20 %. Der er beregnet en merbelastning med ammoniak til §3 mose SV lige nord for skoven på 0,0 kg N /ha/år, hvilket vurderes at være det samme til skoven.

Idet merbelastningen ligger under 1 kg/N/ha/år, vurderer kommunen, at projektet ikke vil medføre en ændring af skovens tilstand.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at udvidelsen/ændringen af husdyrbruget ikke vil medføre påvirkning af naturområderne.

Påvirkning af bilag IV-arter

EU-medlemslandene skal, i henhold til Habitatdirektivets artikel 12, indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder, eller udenfor. Disse arter fremgår af Habitatdirektivets bilag IV.

For dyrearterne, er der bl.a. forbud imod beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder og imod forsætlig forstyrrelse af arterne, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer, eller vandrer.

For plantearterne er der bl.a. forbud i mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod, eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Bilag IV-arterne lever ofte i områder, som i forvejen er beskyttet - f.eks. områder beskyttet efter naturbeskyttelseslovens §3. Men i mange tilfælde kan arternes levesteder dog også ligge i eller umiddelbart op til dyrkede marker.

På arealer, der er yngle- og rasteområder for bilag IV-arter, er det lodsejerens eller brugerens ansvar at disse ikke beskadiges eller ødelægges. Det gælder også for aktiviteter, der normalt ikke kræver tilladelse, f.eks. almindelig landbrugsdrift.

Yngleområder indeholder områder, som er nødvendige for:

- Parring og kurtisering
- Redebygning, hulebygning, fødsel eller æglægning
- Opvækst af unger

Eksempler på yngleområder er padders yngle vandhuller og odderens hule.

Yngleområder dækker også nærliggende arealer, som afkommet er afhængig af.

Rasteområder er områder, hvor dyrene hviler og som er vigtige for at sikre overlevelsen af enkelte dyr eller bestande, hvor dyrene:

- Opholder sig for at hvile, sove eller overvintrer (dvale)
- Opholder sig i skjul i større flokke
- Opholder sig for at opfylde vigtige livsfunktioner, som for eksempel solbadning

(for vekselvarmende dyr).

Rasteområder kan være træer, som flagermus benytter til vinterhi eller de solvendte skrænter og diger, som markfirbenet bruger til solbadning.

Følgende arter er registreret i Ringkøbing-Skjern Kommune og de kan derfor forekomme på egnede lokaliteter:

Markfirben – Lever ofte i beskyttede sten- eller jorddiger og holder til på solrige skrån timer. Ofte på steder med bar, løs og sandet jord, eksempelvis heder, klitter, overdrev og råstofgrave. Markfirbenet

benytter linjeformede terrænelementer som vejrabatter, skovbryn, levende hegn og stengærder som spredningskorridor.

Spidssnudet frø – Yngler i mange slags vådområder lige fra ganske små vandhuller til bredden af store søer og fra helt overskyggede ellesumpe til fuldstændig lysåbne vandhuller. Arten er afhængig af, at der nær yngleområdet findes gode levesteder på land, eksempelvis enge og moser. Et yngle- eller rasteområde for padder skal betragtes som et netværk af vandhuller med tilknyttede arealer. Arternes overlevelse og udbredelse sikres ved, at der kan vandres fra et vandhul til et andet.

Grøn kølle guldsmed – Forekommer udelukkende i et mindre antal jyske vandløbssystemer, herunder Skjern Å. Den holder til på solåbne strækninger med hurtigstrømmende, rent og iltrigt vand.

Grøn mosaik guldsmed – Yngler kun i søer, damme og kanaler med forekomst af krebseklo. Yngleområderne ligger ofte i skov og er solbeskinnede. Arten benytter også småsøer i det åbne land. Yngle vandene må hverken være for næringsfattige eller for næringsrige. Rasteområderne er skovlysninger og skovbryn.

Stor kærguldsmed – Arten yngler i mindre, næringsfattige, brunvandede søer ofte omgivet af hængesæk / højmoser. Den foretrækker beskyttet beliggende lokaliteter med både sol og læ. Dog ses den også i fritliggende vandhuller, men ikke hvor der er skygge. Rasteområderne er steder med både sol og læ, som oftest skovbryn eller lysåbne skovveje.

Flagermus, herunder oftest sydflagermus og vandflagermus, men det kan også være andre arter – Yngle- og rasteområder for flagermus er gamle hule træer, bygninger med hulrum og god tilflyvningsadgang udefra. Når arterne spreder sig eller søger føde benytter de ledelinjer i landskabet. Det kan være levende hegn, skovbryn eller vandløb.

Odder – Foretrækker at leve i beskyttede og uforstyrrede vandløb, men kan findes i alle større vandløbssystemer i Jylland. Den forekommer dog også tæt på menneskelig bebyggelse, hvor den er nataktiv. Det der er karakteristisk for yngle- og rasteområdet er, at der som regel er tæt beplantning langs bredderne i form af rørskove, overhængende gamle træer eller kratbevoksninger samt en god fiskebestand i vandet.

Ulv - Kan forekomme i nærområdet i tilknytning til større skov- og hedeområder med en stor bestand af krondyr. Foretrækker tyndt befolkede områder, men er med sin levevis næppe truet af driften af husdyrbruget.

Bæver – Er et nataktivt dyr, som altid lever i tilknytning til ferskvand. Bæverens bo er som regel en hytte på vandløbsbredden, men kan også være gravet ind i bredden. Arten blev genindført i Danmark i 1999 og er under udbredelse. Formålet er at skabe natur, der giver bedre levevilkår for mange truede plante- og dyrearter.

Aktuelle observationer og registreringer:

På godkendelsestidspunktet for dette tillæg til miljøgodkendelse foreligger ingen aktuelle registreringer af bilag IV-arter for den pågældende lokalitet.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på grundlag af det oplyste:

- At det areal, der omfattes af nybyggeri i forbindelse med projektets gennemførelse, hovedsagelig er almindelig omdriftsareal, og at inddragelsen til bebyggelse ikke vil påvirke bilag IV-arter.

- At der i forbindelse med projektets gennemførelse ikke vil ske øvrige ændringer i arealanvendelsen, som vil være væsentlige for Bilag IV-arters trivsel
- At driften af husdyrbruget, samlet set, ikke vil medføre beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i EF-habitatdirektivets bilag IV, litra a, samt ikke vil medføre ødelæggelse af de plantearter, som er optaget på EF-habitatdirektivets Bilag IV, litra b

Samlet vurdering af påvirkningen af vilde planter og dyr

De generelle beskyttelsesniveauer er i forhold til Kategori 1-, 2- og 3-Natur overholdt. Der ligger ingen stalde, eller lagre inden for 10 meter til Kategori 1-, 2- og 3-Natur.

Overholdelsen af BAT-emissionskravet til ammoniak og det generelle beskyttelsesniveau beskytter, som udgangspunkt, de kvælstoffølsomme naturtyper tilstrækkeligt mod kvælstofpåvirkning fra husdyrbrugets produktionsanlæg.

Den reelle ammoniakudledning fra husdyrbrugets anlæg vil afhænge af flere forhold, men ammoniakudledningen vil især kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af overflader, som husdyrgødningen afsættes på.

I forhold til påvirkningen af bilag IV-arter vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune, at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler og af de øvrige opstillede vilkår for miljøgodkendelsen og tillægget til miljøgodkendelsen - drives således, at påvirkningen på omgivelserne med luftbåren kvælstof fra produktionsanlægget minimeres til et acceptabelt niveau.

Det vurderes at ammoniakudledningen fra produktionsanlægget i sig selv og sammen med andre nærliggende husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de omkring liggende naturområder.

Endvidere vurderes det at det ikke på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag kan dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af egnens naturområder.

Påvirkning af jord grundvand og overfladevand

Reguleringen af arealer til udbringning af husdyrgødning sker gennem generelle regler uden krav om forudgående tilladelse eller godkendelse. Miljøvurderingen omfatter derfor alene den påvirkning som husdyrbrugets anlæg og aktiviteter derpå kan medføre.

Generelt er husdyrbrugets anlæg omfattet af kravene i husdyrgødningsbekendtgørelsen og ved Ringkøbing-Skjern Kommunes miljøtilsyn på husdyrbrugene føres der tilsyn med overholdelsen af bekendtgørelsen. Der er mulighed for, at der i godkendelser og tilladelser efter [§§ 16 a](#) og [16 b](#) i husdyrbrugloven kan fastsættes vilkår, der er mere vidtgående end bekendtgørelsens regler.

Påvirkning fra staldanlæg:

Generelt skal husdyranlæg, herunder stalde, læskure m.v., være indrettet således, at forurening af grundvand og overfladevand ikke finder sted. Tilsvarende gælder for løbegårde og lignende, hvor der

er en sådan koncentration af dyr, at næringsstofferne fra husdyrgødningen set over en årrække ikke kan udnyttes på arealet.

Det er kommunens vurdering, at når staldene er etableret med fast bund eller gulve udført af bestandige materialer, som er uigennemtrængelige for fugt, og som kan modstå påvirkningerne fra dyrene og de anvendte redskaber, vil der ikke være en påvirkning af jord, grundvand eller overfladevand fra staldanlægget.

Staldene er desuden indrettet med et afløbssystem til opsamling af flydende husdyrgødning og restvand, jf. afløbsplanen i bilag 2

Påvirkning fra gødningsopbevaringsanlæg:

Generelt skal husdyrgødning føres fra stalden til opbevaringsanlæg, som er etableret og drives i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens krav. Husdyrgødningsbaseret kompost med et tørstofindhold på mindst 30 pct. må dog også oplagres i marken (markstakke) efter husdyrgødningsbekendtgørelsens regler.

Ansøger oplyser, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til at den lagrede gylle kan udbringes i perioder, hvor der er optimale vækstbetingelser for den voksende afgrøde. Tanken tømmes ca. en gang årligt for inspektion og vedligeholdelse, og er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at tankene hvert 10. år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder. Flere detaljer om opbevaringskapacitet, se side 24.

Påvirkning fra foderopbevaringsanlæg:

Svinefoderet opbevares i siloer i foderlade samt i udendørs amerikanersilo.

Håndtering af spildevand og restvand

På et husdyrbrug kan der være forskellige typer af brugt vand og saft fra foder og husdyrgødning, som skal håndteres på forskellige måder. Definition af type, krav dertil og beskrivelse af den aktuelle håndtering på Tøstrupvej 46, 6880 Tarm er samlet i nedenstående tabel.

Sanitært spildevand
Definition og krav: Afløb fra toilet og køkken i driftsbygninger, skal afledes til et godkendt spildevandssystem. Der skal ansøges om særskilt godkendelse.
Håndtering på husdyrbruget: Der er toilet i eksisterende stald, som er tilsluttet godkendt nedsivningsanlæg.
Regnvand
Definition og krav: Tagvand og vand fra befæstede arealer, som ledes direkte til dræn/faskine i stedet for spildevandssystem. I forhold til de befæstede arealer forudsætter dette, at der ikke er væsentlig risiko for spild af olie eller andre forurenende stoffer på de befæstede arealer. På landbrugsejendomme kan vandet fra tagflader og befæstede overflader afledes til nedsivning eller til vandløb.
<u>Alle ændringer af eksisterende afløb skal som udgangspunkt godkendes.</u> Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer hvor vandet afledes til nedsivning skal der søges om en nedsivningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune. Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer med afledning til vandløb, herunder dræn og grøfter, skal der søges om en udledningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune.
Håndtering på husdyrbruget: Eksisterende tagflader er opgjort til 9850 m ² .

Tagflader på den nye smågrisestald er opgjort til ca. 1500 m². En tilladelse til håndtering af overfladevand vil blive søgt i forbindelse med byggetilladelsen.
Spildevand fra vaskeplads
Definition og krav: Spildevand fra vask af landbrugsmaskiner skal opsamles i gyllebeholder eller anden godkendt beholder. Alternativt kan vask af landbrugsmaskiner ske i marken. Håndtering på husdyrbruget: Der forefindes ingen vaskeplads på ejendommen.

Der henvises desuden til afløbsplan i bilag 2.

Påvirkning fra opbevaring af bekæmpelsesmidler, olie og brændstof

Ansøger oplyser, at der er 3 olietanke på ejendommen. 2 tanke i foderladen og en i det gamle kølerum. De blev alle tjekket ved seneste miljøtilsyn fra kommunen.

På ejendommen anvendes der kemikalier hovedsagligt i form af rengøringsmidler. Det er minimalt hvad der anvendes af rengøringsmidler. Ved vask af stalde anvendes iblødsætning og højtryksrensere.

Nødvendige rengøringsmidler bruges op i ejendommens drift, hvorved der normalt ikke er kemikalieaffald til bortskaffelse. Hvis reglerne ændres så et kemikalie, der tidligere har været benyttet på ejendommen, bliver ulovligt at bruge, bortskaffes eventuelle rester hurtigst muligt til Kommunal Modtagestation.

Ringkøbing-Skjern Kommune kan oplyse, at generelt skal opbevaring ske, så der ikke er risiko for at forurene jord, vandmiljø og grundvand. Det betyder i praksis, at der ikke må være afløb fra opbevaringsrum, med mindre det fører til en opsamlingsbeholder. Det betyder også, at gulvet skal være med tæt bund. Spild skal suges op med f.eks. kattegrus eller savsmuld og afleveres til en genbrugsstation.

Påvirkning af grundvand

Anlægget ligger i område med almindelige drikkevandsinteresser.

På husdyrbrugets arealer er der en markvandingsboring. Ved boringer, jf. indvindingstilladelsen, skal der holdes en beskyttelseszone omkring borestedet på mindst 25 m for almene vandforsyningsboringer (vandværksboringer) og på mindst 5 m for ikke-almene vandforsyningsboringer (boringer der forsyner 3-9 husstande, private drikkevandsboringer og markvandingsboringer).

Det vil sige, at der skal holdes en sprøjte- og gødningsfri zone omkring vandboringerne på mindst 5 meter. Opblanding og opbevaring af bekæmpelsesmidler, herunder tom emballage, samt andre stoffer, der kan forurene grundvandet, er heller ikke tilladt inden for fredningsbæltet.

Håndtering og opbevaring af affald

Ansøger oplyser:

Affaldet fra bedriften sorteres i de 10 fraktioner og fyldes i affaldscontainere. Affaldscontainerne tømmes via den kommunale ordning. Eventuelt jernaffald bortskaffes til skrothandler.

Øvrigt farligt affald som f.eks. lysstofrør, elsparepærer, oliefiltre, batterier eller spraydåser indsamles i servicerum/værksted. Brugte batterier tages ofte med retur af leverandør. Andet leveres til kommunal modtagestation.

Klinisk risikoaffald som kanyler, flasker og knive opsamles i gule spande fra Marius Petersen, som også afhenter dem ved behov. Spanden opbevares i foderladen. Der forefindes ikke medicinrester på ejendommen.

Ikke forbrændingseget affald (f.eks. eternit, glaserede fliser og tegl, imprægneret træ o.l.). Normalt forefindes der ikke "ikke forbrændingseget affald" på ejendommen, men i tilfælde af den type affald opstår, så bortskaffes det til kommunal genbrugsplads. Der forefindes ikke olie – og pesticidaffald på ejendommen, da markdriften foregår fra anden ejendom.

Der forsøges så vidt muligt at indkøbe foder og forbrugsstoffer i så store mængder som muligt, at det fx leveres i siloer. Derved undgås der anvendelse af emballage.

De affaldsmængder som skal håndteres, opbevares og bortskaffes, er primært emballage fra de hjælpepestoffer som anvendes i produktionen. Affaldet består derfor primært af plastdunke fra sæber og desinfektionsmidler.

Håndtering af unormale driftssituationer og uheld

Ansøger oplyser:

I forbindelse med ansøgningsmaterialet er der indsendt en opdateret beredskabsplan for husdyrbruget, hvor tiltag i forbindelse med uheld eller driftsforstyrrelser er beskrevet.

Kommunen vurdering:

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at udarbejdelse af en beredskabsplan tilskynder ansøger i at gennemgå bedriften og foretage en risikovurdering af, om der skal ændres i drift eller indretning, således at risikoen for uheld minimeres samt at omfanget af skaden ved uheld reduceres.

Som IE-brug er der særlige forhold som beredskabet skal leve op til. Se under særregler for IE-brug.

I forbindelse med dette tillæg til den gældende miljøgodkendelse, er der udarbejdet en beredskabsplan, der beskriver, hvorledes der skal reageres i unormale driftssituationer og i tilfælde af uheld med eks. gylle. Der er stillet vilkår om, at beredskabsplanen til en hver tid skal være ajourført.

Samlet vurdering af påvirkningen af jord, grundvand og overfladevand

Beskyttelsen af jord, grundvand og overfladevand imod påvirkninger fra driften af husdyrbrug er reguleret i husdyrgødningsbekendtgørelsen, hvor der er generelle regler der skal overholdes, i forbindelse med etablering og drift af husdyrbrugets anlæg.

Overholdelsen af de generelle regler bliver kontrolleret gennem kommunens miljøtilsyn med husdyrbrugene, og der bliver ved hvert tilsyn foretaget en risikovurdering der anvendes til fastsættelse af tilsynsfrekvensen.

Der er til yderligere sikring imod forurening af jord, grundvand og overfladevand stillet vilkår til:

- Renholdelsen af de arealer der afleder vand til nedsivning eller recipient
- Vedligeholdelsen af afløb, pumper og andet som anvendes til spildevand, restvand og saftafløb
- Håndtering af spildevand, restvand og saftafløb
- Vask af landbrugsmaskiner
- Håndtering og opbevaring af affald.
- Opbevaring af brændstof, fyringsolie og medicin.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på baggrund af oplysninger fra ansøger, at de stillede vilkår, samt generel lovgivning og kommunens tilsyn med husdyrbrug er tilstrækkelig til at beskytte jord, grundvand og overfladevand mod væsentlige påvirkninger, som følge af husdyrbrugets drift.

Påvirkning af naboer

Husdyrbruget kan påvirke naboer med lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold.

Lugt

Lugtgenekriterierne betragtes som den maksimale, miljømæssige acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype.

Genekriterierne for lugt må maksimalt være:

- 5 OUE pr. m³ og 1 LE pr. m³ i byzone og sommerhusområder og fremtidigt byzone- eller sommerhusområde der er med i kommuneplanens rammedel.
- 7 OUE pr. m³ og 3 LE pr. m³ til samlet bebyggelse og i områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til:
 - Boligformål
 - Blandet bolig og erhvervsformål
 - Offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- 15 OUE pr. m³ og 10 LE pr. m³ ved beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften.

Desuden beregnes en konsekvenszone, som er det område hvor det erfaringsmæssigt har vist sig, at lugt kan registreres, og hvor ejere og beboere i beboelses bygninger derfor bliver orienteret

Kumulation af lugt

Der ligger ikke andre husdyrbrug nærmere end 300 meter fra følgende:

- Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidig byzone- eller sommerhusområde.
- Områder i landzonen, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål, offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- Samlet bebyggelse

Der ligger ikke andre husdyrbrug nærmere end 100 meter fra nabobeboelse (beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften).

Geneafstanden skal derfor ikke forøges.

Beregninger

I ansøgningen beregnes en nødvendig geneafstand efter såvel Miljøstyrelsens lugtmodel og FMK-modellen på grundlag af produktionsarealets størrelse i m² i de enkelte staldafsnit og

emissionsfaktorerne for de forskellige dyretyper og staldsystemer. Geneafstand korrigeres i forhold til placering af omboende og antal husdyrbrug i nærheden (kumulation).

I ansøgningen er der lavet følgende beregninger:

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt
Tøstrupvej 42 - enkeltbolig 🏠	0	NY	347,9	347,9	667,2	Ja
Tøstrupvej 50 - enkeltbolig 🏠	0	NY	347,9	347,9	905,4	Ja
Vittarpvej 6 - enkeltbolig 🏠	0	NY	347,9	347,9	1061,7	Ja
Vittarpvej 8 - enkeltbolig 🏠	0	NY	347,9	347,9	1146,3	Ja
Rekreativt område / skydebane ved Ølgod 🏡	0	NY	741,9	667,7	2777,9	Ja
Rekreativt område ved flyveplads 🛫	0	NY	741,9	667,7	2367,3	Ja
Rekreativt område ved golfbane 🏌️	0	NY	741,9	667,7	2827,4	Ja
Ådum - Samlet bebyggelse 🏡	0	NY	741,9	741,9	2586,7	Ja
Tarm By, Egvad 🏡	0	NY	978,2	978,2	6550,1	Ja
Ølgod By, Ølgod 🏡	0	NY	978,2	929,2	3622,2	Ja

Konsekvenszone: 1192 meter

Den korrigerede geneafstand angiver den maksimale afstand, hvor geneniveauet kan overholdes. Denne skal være mindre end den vægtede gennemsnitsafstand til bebyggelsen, hvilket er overholdt for alle områder.

Idet de lovpligtige beskyttelsesniveauer for lugtgener er overholdt, vurderes det, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige lugtgener for naboer og andre omkringboende.

Beregninger af lugtemissioner fra produktioner

Ansøgt drift

Ansøgt drift								
Staldefsnit								
Drægtighedsstald 2009	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m²)
	802798	0	7941,4	9556,6	0	7941,4	9556,6	1346
Løbeafdeling	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m²)
	802803	0	218,3	262,7	0	218,3	262,7	37
	802802	0	625,4	752,6	0	625,4	752,6	106
	802801	0	2098,8	2544,0	0	2098,8	2544,0	212
Smågrisestald	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m²)
	802811	0	2478,0	5133,0	0	2478,0	5133,0	177
	802810	0	9672,0	16926,0	0	9672,0	16926,0	806
Førestald	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m²)
	802816	0	2172,1	11984,0	0	2172,1	11984,0	749
Drægtighedsstald	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m²)
	802819	0	2950,0	3550,0	0	2950,0	3550,0	500
Løbestald 2009	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m²)
	802822	0	4613,4	5592,0	0	4613,4	5592,0	466
Smågrisestald 2009	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m²)
	802825	0	12696,0	22218,0	0	12696,0	22218,0	1058
Førestald 2009	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m²)
	802830	0	3039,2	16768,0	0	3039,2	16768,0	1048
Ny Smågrisestald (2025-2031)	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m²)
	802833	0	12696,0	22218,0	0	12696,0	22218,0	1058
Sum			61200,6	117504,9		61200,6	117504,9	

Nudrift

Nudrift								
Staldafsnit								
Drægtighedsstald 2009	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
	802799	0	7941,4	9556,6	0	7941,4	9556,6	1346
Løbenafdeling	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
	802806	0	2098,8	2544,0	0	2098,8	2544,0	212
	802805	0	625,4	752,6	0	625,4	752,6	106
	802804	0	218,3	262,7	0	218,3	262,7	37
Smågrisestald	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
	802813	0	9672,0	16926,0	0	9672,0	16926,0	806
	802812	0	2478,0	5133,0	0	2478,0	5133,0	177
Farestald	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
	802817	0	2172,1	11984,0	0	2172,1	11984,0	749
Drægtighedsstald	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
	802820	0	2950,0	3550,0	0	2950,0	3550,0	500
Løbestald 2009	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
	802823	0	4613,4	5592,0	0	4613,4	5592,0	466
Smågrisestald 2009	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
	802826	0	12696,0	22218,0	0	12696,0	22218,0	1058
Ammekøer (er der ikke længere)	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
	802828	0	198,4	832,0*	0	198,4	832,0*	64
Farestald 2009	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
	802831	0	3039,2	16768,0	0	3039,2	16768,0	1048
Sum			48703	96118,9*		48703	96118,9*	

*Lugten kommer fra flexgrupper, hvor den højeste lugt fra hver flexgruppe er valgt.

Gyllebeholdere nærmere end 300 meter fra beboelse.

Det er et lovkrav, at gyllebeholdere der indeholder husdyrgødning af svin eller kødædende pelsdyr og ligger mindre end 300 m fra nabobebyggelse på etableringstidspunktet, skal være forsynet med fast

overdækning. Medmindre de er lovligt etableret før den 1. januar 2007 eller godkendt før 1. januar 2007.

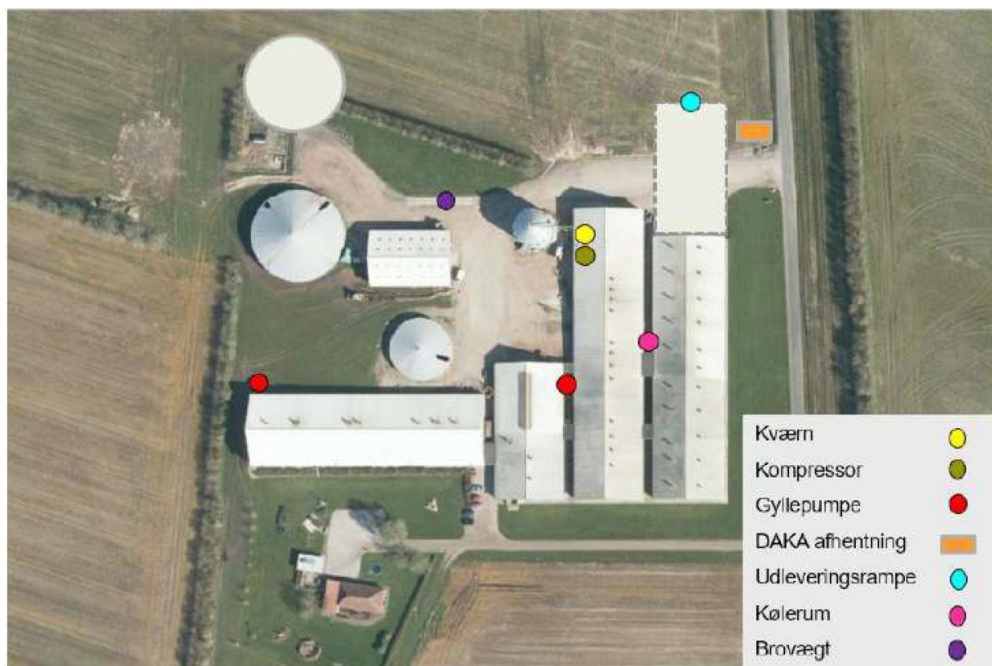
Der ligger ikke beboelser indenfor 300 meter fra husdyrbrugets gyllebeholdere.

Støj og rystelser

Støj

Ansøger oplyser:

De væsentligste støjklender på et svinebrug er staldventilation, gyllepumper, foderleverancer, støj fra transporter, m.v. Alle svinestalde er med mekanisk ventilation, der kører året rundt. Udslusning af gylle fra stald til fortank sker løbende. Pumpning af gylle fra fortank til gyllebeholder sker en gang hver uge, vha. elpumpe. Omrøring af gyllebeholderne sker forud for udkørsel af gylle på markerne primært om foråret. I højsæson for udbringningen af husdyrgødning kan det være nødvendigt med transporter i weekender og udenfor normal arbejdstid.

Rystelser

Ansøger oplyser:

Brug af maskiner i landbruget kan i nogle tilfælde give anledning til vibrationsgener. Dette vil typisk være rystelser maskinføreren udsættes for, fremfor rystelser der giver gener for det omgivende miljø. Denne type rystelser er en arbejdsmiljøfaktor og vurderingen af dette forhold indgår i arbejdspladsvurderingen (APV) og behandles ikke nærmere her.

I forbindelse med transporter kan der muligvis være vibrationer fra køretøjerne. Dette vil dog ikke være i et omfang der overstiger, hvad der almindeligvis må forventes fra kørsler på landets veje. Der er ikke nabobeboelser beliggende umiddelbart op til veje eller indkørsler. Rystelser fra ejendommen eller transporter i forbindelse med driften af denne forventes derfor ikke at give gener for omgivelserne.

Kommunens vurdering:

Støjkloder fra husdyrbruget udgøres primært af staldventilation, gyllepumper og transporter til/fra ejendommen.

Ansøger har oplyst, at støj og rystelser fra husdyrbruget ikke er et problem for de omkringboende grundet den større afstand. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at støj og rystelser fra husdyrbruget i fremtiden ikke forventes at blive et problem for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger i forbindelse med udarbejdelsen af dette tillæg til miljøgodkendelse.

Der er i tillægget til miljøgodkendelsen fastsat vilkår om maksimale grænser for støj og rystelser, samt at såfremt der skulle opstå gener fra støj eller rystelser for de omkringboende, og tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, skal der foretages målinger.

Herudover henvises der til, at det er god landmandspraksis, at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel, for at begrænse bl.a. støjgener.

Lys

Ansøger oplyser:

Der er lys i løbeafdelingen i 12- 16 timer i døgnet, af hensyn til søernes reproduktion. I øvrige staldbygninger er der kun lys i staldene, når der arbejdes. Lyset i staldene kan ses fra vinduerne i siden af bygningerne. Der er langt til nærmeste nabo, så det vurderes derfor at lyset ikke vil være generende for omgivelserne.

Al udendørsbelysning er udelukkende orienteringslys og tændes efter behov. Der er udendørsbelysning ved læsseramper. Der sker ikke ændringer af udendørsbelysningen som følge af udvidelsen.

Kommunens vurdering:

Det vurderes, at lys fra ejendommen ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende, idet produktionen foregår i lukkede stalde og derved kun kan ses fra vinduerne.

Fluer og skadedyr

Ansøger oplyser:

For at bekæmpe skadedyr som kan være til gene for selve ejendommen foretages regelmæssig bekæmpelse af fluer, rotter og mus. Alle udendørs arealer samt områder omkring foderopbevaring holdes ryddeligt og rent. Fluer bekæmpes ved hyppig udslusning af gylle samt med godkendte fluebekæmpelsesmidler i et begrænset, nødvendigt omfang og de til enhver tid nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi følges.

Rottebekæmpelse sker via aftale med godkendt skadedyrbekæmpelsesvirksomhed.

Kommunens vurdering:

Der er stillet vilkår om, at der skal foretages en effektiv fluebekæmpelse, og at foder skal opbevares, så der ikke opstår risiko for tilhold af rotter m.v. På forlangende skal bekæmpelse af rotter, eller lign. foretages af et autoriseret rottebekæmpelsesfirma.

Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende til at forebygge og løse et eventuelt opstået problem med skadedyr.

Støv

Ansøger oplyser:

Flytning af grise til/fra ejendommen vil foregå fra tidlig morgen og transporterne kan være fordelt over dagen frem mod arbejdstids ophør, der kan i forbindelse med læsning og håndtering af grise forekomme støj og støv fra dyrene. Der er tale om en arbejdsfunktion af kortere varighed, som forekommer få gange på en uge.

Korn til lagring på ejendommen blæses i silo og den videre transport sker med støjsvag indtransport. Der forventes begrænset støjgener fra tørring af kornet efterfølgende.

Andre transporter til ejendommen vil kun medføre kortvarig støj. Ved transporter til og fra ejendommen kan der evt. registreres støv, støj og vibrationsgener. Gener i forbindelse med transport på grusvej forventes ikke ændret i forhold til den nuværende drift.

I forbindelse med råvareleverancer og fremstilling af foder, samt indtransport af korn kan der opstå støvgener. Støvpåvirkningen vil, grundet lastbilers størrelse, være koncentreret i og omkring ejendommens foderlade. Der vil således ikke være støvgener fra denne arbejdsgang i lokalområdet. Ejendommen er beliggende tæt ved asfalteret vej. Transporterne på ejendommens interne grusveje omkring gården samt offentlige grusveje vurderes ikke at ville forårsage gener hos nærmeste naboer på Tøstrupvej.

Kommunens vurdering:

Det forventes ikke, at husdyrbruget vil give anledning til støvgener for de omkringboende. Der er fastsat vilkår til, at sikre de omkringboende mod støvgener fra husdyrbruget. Herudover henvises der til, at det er god landmandspraksis, at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel, for at begrænse bl.a. støvgener.

Transport

Kommunen skal i forbindelse med sagsbehandlingen af en godkendelse efter husdyrloven vurdere, om til- og frakørsel til bedriften vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende. Generne fra trafik forekommer i forbindelse med til- og frakørsel til bedriften med dyr, foder og husdyrgødning.

Generelt kan der i en godkendelse efter husdyrloven stilles vilkår til om, at anvende bestemte interne veje samt hvilke veje der skal benyttes ved til- og frakørsel. Der kan desuden stilles krav om, at til- eller frakørsel af foder, gødning m.v. kun må ske på bestemte tidspunkter. Derimod er der ikke i husdyrbrugloven hjemmel til at fastsætte vilkår for transporten på offentlig vej, samt spørgsmål vedr. belastning af det lokale vejnet. Færdsel på offentlig vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet. (NMK-132-00789 og NMK-132-00839).

Ansøger oplyser:

Der er to indkørsler til ejendommen, begge fra Tøstrupvej. Der er gode forhold ved ind- og udkørsel fra ejendommen (se bilag 1). Transporter forekommer i forbindelse med levering af foder, afhentning af levende og døde dyr samt intern på bedriften. Endelig er der transporter i forbindelse med udbringning af husdyrgødning.

Én transport svarer til både en kørsel til og fra ejendommen.

Type	Antal/år	Kommentar
Indkøbt foder	26	Færdigfoder, som leveres af vognmand hovedsageligt på hverdage i tidsrummet 06.00-18.00

Smågrise fra	104	Grisene køres fra ejendommen med ca. 2 læs i ugen. Transporterne foregår på hverdage i tidsrummet 08.00-14.00
Slagtedyr	52	Grisene transporteres på lastbil til slagteriet. Transporterne kan forekomme på alle tider af døgnet afhængig af slagteriet.
Husdyrgødning	-	Vi er på venteliste hos biogas, så vi forventer at komme til at levere gylle til biogas i fremtiden.
Døde dyr	104	Døde dyr afhentes senest efter 24 timer.
Affald	52	
Dyrlæge	12	
Samlet antal transporter	350	

Kommunens vurdering:

Ansøgt projekt vil betyde en øget transport til og fra husdyrbruget. Der er tale om, at især antallet af transporter af smågrise og færdigfoder vil stige.

Forøgelsen af transporter er efter Ringkøbing-Skjern Kommunes opfattelse ikke af et omfang, som vil indebære væsentlige forøgede gener for omkringboende med hensyn til støj, støv eller lugt. Den nuværende indkørsel nord for smågrise bygningerne vil i forbindelse med udvidelsen blive blokeret. Indkørslen ønskes derfor rykket nord for den nye tilbygning til smågrisestalden, se bilag 1. Ringkøbing-Skjern kommunes Vejafdeling har forhåndsgodkendt flytningen af den eksisterende overkørsel mod nord, men der skal stadig ansøges om en særskilt tilladelse.

Døde dyr

Ansøger oplyser, at alle døde dyr bliver opbevaret under kadaverkappe, på befæstet areal, hævet fra jorden og placeret så direkte sollys undgås ved gylletank på Tøstrupvej 48. DAKA kommer og henter døde dyrene førstkommande hverdag efter ansøger har bedt om afhentning.

Samlet vurdering af påvirkning af nabogener

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at de stillede vilkår, samt generel lovgivning og kommunens tilsyn med husdyrbrug er tilstrækkelig til at beskytte naboer mod væsentlige påvirkninger, som følge af husdyrbrugets drift.

Anvendelse af BAT (bedste tilgængelige teknik)

Forebyggelse og begrænsning af forurening på husdyrbrug skal først og fremmest ske ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik herunder renere teknologi, f.eks. mindre forurenende anlæg, processer og råvarer.

BAT fastlægges ud fra en overordnet vurdering af, hvad der er teknisk og økonomisk muligt for de forskellige husdyrbrancher. Det er altså ikke den enkelte landmands økonomi, som ligger til grund for kommunens vurdering.

Vurderingen af BAT i §16a miljøgodkendelser skal ske i forhold til følgende områder:

- Staldindretning
- Management
- Foder
- Forbrug af vand og energi
- Opbevaring og udbringning af husdyrgødning

Anvendelse af bedste teknik til reduktion af ammoniakemissionen

I godkendelser og tilladelser til husdyrbrug med en samlet ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år skal der fastsættes vilkår til opfyldelse af krav til den maksimale ammoniakemission ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)

Miljøstyrelsen har udmeldt, at kommunerne ikke skal anvende BAT-konklusionerne, med de meget omfattende baggrundsdokumenter, ved fastlæggelse af bedste tilgængelige teknik. I stedet skal kommunerne anvende de regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, der bliver fastsat med henblik på at implementere BAT-konklusionerne. Fra 1. august 2017 er der efter denne model fastsat en række generelle regler om BAT, der skal sikre denne implementering herunder bindende BAT-krav om ammoniakreduktion fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, regler om BAT i forhold til andet end ammoniak, generelle regler om miljøledelse mv.

Kravet til den maksimale emission af NH₃-N pr. år (BAT) omfatter hele husdyrbruget, men kravet til det enkelte staldafsnit afhænger af, om staldafsnittet betragtes som nyt eller eksisterende. Miljøstyrelsen har udarbejdet emissionsgrænseværdier for ammoniak for de fleste typer af eksisterende stalde og nye stalde.

BAT-krav er i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen angivet som den maksimale ammoniakemission i kg NH₃-N pr. m² produktionsareal pr. år for de forskellige dyretyper og staldsystemer.

Ringkøbing-Skjern Kommune tager ved fastlæggelsen af BAT-niveauet for husdyrbruget udgangspunkt i disse emissionsgrænseværdier. Fastlæggelsen af BAT-niveauet sker i samarbejde med landmandens konsulent.

Emissionsgrænseværdi for ammoniak

BAT-krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde:

BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde

Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
Drægtighedsstald 2009	Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,70 - 0,87 ^b	1,20
Løbeafdeling	Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,70 - 0,87 ^b	1,30
Løbeafdeling	Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,70 - 0,87 ^b	1,20
Løbeafdeling	Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	1,40	1,40
Smågrisestald	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,50 - 0,58 ^b	0,56
Smågrisestald	Slagtesvin. Delvist spaltegulv, 50 - 75 % fast gulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	1,06 - 1,62 ^b	1,40
Farestald	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,47 - 0,59 ^b	0,66
Drægtighedsstald	Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,87	1,20
Løbestald 2009	Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,70 - 0,87 ^b	1,30
Smågrisestald 2009	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,50 - 0,58 ^b	0,56
Farestald 2009	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,47 - 0,59 ^b	0,66
Ny Smågrisestald (2025-2031)	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,58	0,56

^b BAT-kravet ved ny stald er progressivt og afhænger af det samlede areal for husdyrtypen i nye staldafsnit

^c BAT krav ved eksisterende stald er tabelværdien for staldtypen. BAT kravet kan være lavere i den aktuelle situation, hvis der fastsat vilkår til eksisterende stald i en tidligere godkendelse.

I ansøgningssystemet er der beregnet ammoniaktabet pr. produktion, som er opnåelig ved anvendelse af BAT på husdyrbruget.

Ammoniaktab pr. produktion opnåelig ved anvendelse af BAT					
Produktion	BAT krav Areal (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	Korrektionsfaktor for udegående	Vejl. sum (kg NH ₃ -N / år)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N / år)	Kommunens krav (kg NH ₃ -N / år)
(#802798) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	1346 1,08	1	1459		
(#802801) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	212 1,30	1	276		
(#802802) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	106 1,20	1	127		
(#802803) Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	37 1,40	1	52		
(#802810) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	806 0,56	1	451		
(#802811) Slagtesvin. Delvist spaltegulv, 50 - 75 % fast gulv	177 1,40	1	248		
(#802816) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	749 0,66	1	494		
(#802819) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	500 0,87	1	435		
(#802822) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	466 1,25	1	582	574	
(#802825) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	1058 0,54	1	569	561	
(#802830) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	1048 0,63	1	664	655	
(#802833) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	1058 0,58	1	614		
Begrundelse for ansøgers forslag og kommunens krav					
Produktion	Ansøgers begrundelse		Kommunens begrundelse		
(#802822) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	BAT niveau låses inden ændring i gyllekøling				
(#802825) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	BAT niveau låses inden ændring i gyllekøling				
(#802830) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	BAT niveau låses inden ændring i gyllekøling				

BAT kravene i dette tillæg er fastlagt ud fra gældende godkendelse. Ansøger har foreslået et lavere BAT krav på de tre stalde med gyllekøling som passer til kravet fra den gældende godkendelse og vurderes til at være mere retvisende for beregningerne.

Den vejledende BAT-emissionsgrænseværdi er beregnet til 5945 kg NH₃-N/år for staldene. Emissionsværdien for opbevaringslagrene er 618 kg NH₃-N/år.

Det samlede BAT-krav for bedriften er derfor 6563 kg NH₃-N/år.

Ammoniakemissionen ved det ansøgte projekt er ifølge ansøgningen 6560 kg NH₃-N/år. Der anvendes følgende ammoniakreducerende tiltag:

- Teltoverdækning på alle gylletanke (50% NH₃ reduktion)

- Gyllekøling i drægtighedsstald 2009 (9,7% NH₃ reduktion)
- Gyllekøling i resterende stald fra 2009 (4% NH₃ reduktion).

Den beregnede BAT-emissionsgrænseværdi er således overholdt.

Samlet BAT beregning			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	5945	618	6563
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	6113	446	6560
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	3
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Udover beregningen af den samlede ammoniakemission har ansøger beskrevet husdyrbrugets valg af den bedst tilgængelige teknik, herunder forhold til råvarer energi, management m.v.

Der er beskrevet følgende vigtigste anvendte virkemidler:

- Staldsystemer
- Opbevaring af husdyrgødning

Nedenstående emner er beskrevet under afsnittet IE-brug:

- Vand og energiforbrug
- Fodring
- Management

Staldindretning

Der er valgt følgende staldsystemer og teknikker i de eksisterende og nye stalde:

Drægtighedsstald 2009:

Stalden anvendes til drægtige søer – etableret i 2009. Stalden er med løsgående dyr på delvis fast gulv i ESF- system.

Løbeafdeling:

Stalden anvendes til golde og drægtige søer. Individuelt opstaldede i bokse, på delvis fast gulv.

Løsgående i stier på delvist fast gulv, inkl. Poltetræningsafdeling. Løsgående i stier på dybstrøelse til aflastning

Smågrisestald:

Stalden anvendes til smågrise og en mindre andel polte. Toklimastald på delvist spaltegulv: Polteafdeling, delvist spaltegulv 50-75 %.

Farestald:

Stalden anvendes til diegivende søer, opstaldet i kassestier på delvis spaltegulv.

Drægtighedsstald:

Stalden anvendes til drægtige søer. Stalden er med løsgående søer på delvis spaltegulv og gulvfodring.

Løbestald 2009:

Stalden anvendes til golde og drægtige søer – etableret i 2009. Stalden er med søer individuelt opstaldet på delvist spaltegulv.

Smågrisestald 2009:

Stalden anvendes til smågrise, og er etableret i 2009. Toklimastald på delvis spaltegulv.

Farestald 2009:

Stalden anvendes til diegivende søer, opstaldet i kassestier på delvis spaltegulv.

Ny smågrisestald 2025-2031:

Stalden skal anvendes til smågrise. Toklimastald på delvis spaltegulv.

På husdyrbruget anvendes teknologier til reduktion af ammoniakemission som angivet i tabellen nedenfor.

Enhed	Miljøteknologi	Driftstimer / år	Effekt NH ₃ -N reduktion (%)
Drægtighedsstald 2009	Gyllekøling	8760	9,7
Løbestald 2009	Gyllekøling	8760	4
Smågrisestald 2009	Gyllekøling	8760	4
Farestald 2009	Gyllekøling	8760	4
Eksisterende gylletanke	Teltoverdækning	8760	50

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at det ansøgte projekt anvender staldteknikker, som er beskrevet i Miljøstyrelsens teknologiblade og som er BAT for husdyrbruget.

Opbevaring og behandling af husdyrgødning

Ansøger oplyser:

- Årligt efterses tæthed af overjordisk del og kabler på gyllebeholdere for intakt beskyttelse og eventuelle brud. Ved skader kontaktes leverandøren.
- Tankene tømmes ca. en gang årligt for indvendig inspektion. Inspektionen foretages stående uden for tankene.
- Årligt efterses inspektionsbrønd ved gylletanke, for om der er vand der lugter eller som ser ud til at være med gyllerester. Ved tegn på utætheder kontaktes leverandøren.
- Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle.
- Der er fast overdækning af gylletankene. Dette reducerer ammoniakfordampningen (50%).
- Der er etableret gyllealarm på gyllebeholderen jf. § 21 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

- Tankene er tilmeldt de lovpligtige eftersyn, hvilket betyder, at tanken hvert 10. år bliver kontrolleret af autoriseret kontrollant for, om tankene opfylder krav til holdbarhed, tæthed og styrke.

Se side 24 for opbevaringskapacitet og lagerregnskab.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. Opbevaring af husdyrgødning.

Alternativer og fravalg BAT

I følge ansøgningen er følgende teknikker fravalgt:

Gylleforsuring

Der vil ikke kunne etableres forsuring på den nyrenoverede drægtighedsstald, da der er tale om et gyllesystem med linespil.

Hyppig udslusning

Hyppig udslusning er fravalgt, idet at teknologien kun er godkendt til lugtreduktion og i slagtesvinestalde.

Punktudsugning

Punktudsugning er fravalgt, idet teknologien kun er godkendt til slagtesvinestalde.

Kemisk og biologisk luftrensning

Luftmodstanden gennem filteret og driften af vandpumper mv. medfører et øget energiforbrug afhængigt af luftrenser og mængden af luftrensning. Der er ikke foretaget afprøvninger af kemisk luftrensning med syre i forbindelse med so-stalde i Danmark, hvorfor der ikke foreligger oplysninger om forbruget af energi eller vand til luftrensning ved denne staldtype.

En rensning af luften fra staldene vil kræve at en luftrenser kan placeres centralt og luften tilføres renseren via luftkanaler fra de sektioner hvorfra der skal renses. Med mange små staldsektioner spredt ud over et stort område er kanalføring til luft vanskelig at udføre og dimensionere uden tryktab. Det er derfor umuligt at etablere i eksisterende stalde uden omkostningstunge konstruktionsændringer.

Kemisk og biologisk luftrensning er fravalgt, da de årlige omkostninger til kemisk- og biologisk luftrensning overstiger 100 kr. pr. kg reduceret N, ved en mindre udvidelse på under 75 DE, jf. Teknologibladene "Kemisk luftrensning med syre og biologisk luftrensning".

Kommunen vurderer, at ansøgningen lever op til BAT-kravene for denne type af husdyrproduktion. Det er derfor ikke påkrævet at anvende yderligere teknikker.

Miljøvurdering af IE-husdyrbrug

IE-husdyrbrug er husdyrbrug, med intensiv fjerkræavl eller svineavl, som er omfattet af Europa-Parlamentet og Rådets om industrielle emissioner (IE-Direktivet). IE-Direktivet er indarbejdet i den danske lovgivning.

Husdyrbruget på Tøstrupvej 46,6880 Tarm er et IE-husdyrbrug, fordi det har en husdyrproduktion på over 750 stipladser til søer.

Idet ansøgningen omhandler et IE-husdyrbrug skal det som tillæg til miljøvurderingen desuden sikres, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde, at

- 1) der ud over iagttagelse af kravet om anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) til reduktion af ammoniakemissionen er truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.
- 2) energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt,
- 3) mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet,
- 4) produktionsprocesserne er optimeret, i det omfang det er muligt,
- 5) affaldshierarkiet, jf. § 6 b i lov om miljøbeskyttelse, iagttages,
- 6) der, i det omfang forureningen ikke kan undgås, er anvendt bedste tilgængelige rensningsteknik, og
- 7) der er truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge uheld og begrænse konsekvenserne heraf.

Udnyttelse af energi og råvarer

Ansøger har i ansøgningen beskrevet følgende omkring energi- og vandbesparende foranstaltninger.

Energi:

Ansøger oplyser:

Belysning:

- Der er kun lys i driftsbygningerne når der arbejdes og når det i øvrigt er nødvendigt af produktionsmæssige årsager.
- Udendørs belysning er dagslysstyret eller har bevægelsessensor, hvorved unødvendigt energiforbrug undgås.
- Der anvendes lavenergibelysning i bedriften
- Der er installeret varmegenvinding i form af gyllekøling. Varmen herfra anvendes til opvarmning af stalde.
- Der anvendes toklimastalde til smågrisene, hvorved grisenes egenproduktion af varme anvendes til at hæve temperaturen under overdækningen. Herved spares energi på opvarmning af det faste gulv.

Ventilation:

- Der etableres undertryksventilation i de nye staldanlæg, hvilket reducerer energiforbruget i forhold til et ligetryksventilationsanlæg.

- Ventilationsanlægget tilses dagligt for driftsforstyrrelser.
- I de mekanisk ventilerede stalde gennemføres hyppige eftersyn, justeringer og rengøring af ventilationssystemet hvorved unødigt energiforbrug til ventilation undgås.

Øvrige:

- Alle stalde er isolerede.
- Tørfodringsanlægget er udstyret med en føler, der sikrer at fodringsanlægget ikke kører i tomdrift, når foderautomaterne er fyldt op.
- Gylletankene er overdækket og der er dermed ikke tilførsel af regnvand til gylletankene. Dette reducerer antallet af transporter, og derved energiforbruget i forbindelse med udkørsel af gyllen.

Vand

Ansøger oplyser:

- Vandforbruget registreres en gang årligt i regnskabet.
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt. Defekte drikkenipler udskiftes.
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- I forbindelse med rengøring iblødsættes staldene for at minimere forbruget af vaskevand.
- Der udføres regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild.
- Der er drikkenipler over krybber i alle staldafsnit. Herved undgås drikkevandsspild.

I det ovenstående har ansøger redegjort for energi- og vandforbruget samt besparesestiltag på området. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at husdyrbrugets udnyttelse af energi og råvarer lever op til den standard, der skal gælde for IE-husdyrbrug.

Foderblandings- og fodringsstrategi

Den seneste BAT-konklusion for intensivt opdræt af fjerkræ eller svin omfatter teknikkerne fasefodring, letfordøjelig uorganisk fosfat og tilsætning af fytase til foderet. Formålet er, at begrænse fosforudskillelsen og dermed reducere risikoen for påvirkning af vandmiljøet ved udvaskning.

BAT-konklusionen er indarbejdet som generel lovgivning i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 36, og der skal ikke stilles vilkår herom. Dokumentation for overholdelsen skal opbevares i 3 år og forevises på forlangende ved tilsyn.

Kravene omfatter i dag kun IE-husdyrbrug med produktion af slagtesvin og skrabekyllinger, idet disse produktioner ud fra de nuværende normtal ikke lever op til BAT-konklusionen samlet set (på landsplan).

Miljøstyrelsen vurderer løbende, via normtallenes udviklingen i relation til fosforudskillelsen, med henblik på om kravet er tilstrækkeligt.

Den ansøgte produktion er et IE-brug, som følge af, at der er mere end 750 stipladser til søer og er derfor ikke omfattet af kravet.

Ansøger har i BAT-redegørelsen anført følgende om mere effektiv fodring:

- Foderproduktion og indkøb af foder sker på grundlag af foderplanlægning.
- Der udarbejdes foderplaner i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor svinefodring. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås.

- Der er faste aftaler til levering af foder/råvarer.
- Foderanlæg justeres jævnligt, således at udfodret mængde svarer til dyrgruppen og unødigt foderspild minimeres.
- Der anvendes N-balanceret foder baseret på energibehov og fordøjelige aminosyrer.
- Søerne fasefodres, så søer i forskellige stadier (cyklus) kan tildeles forskellige foderblandinger. I denne produktion kan der udfodres 2 forskellige blandinger, en drægtighedsblanding eller en diegivningsblanding. Dette sikrer, at søerne tildeles foder, hvor næringsstofferne er tilpasset netop deres størrelse og behov. Kravet til næringsstoffer er forskelligt, og ved at fasefodre indenfor normerne undgås en generel overforsyning med råprotein og fosfor, som ellers vil udskilles via husdyrgødningen og belaste miljøet.
- Smågrisene, slagtesvin og polte fasefodres, dvs. at der fodres med forskellige foderblandinger afhængigt af dyrenes alder/levende vægt, og for avlsdyrenes vedkommende, afhængigt af hvor de befinder sig i reproduktionsfasen. Kravet til næringsstoffer er forskelligt, og ved at fasefodre indenfor normerne undgås en generel overforsyning med råprotein og fosfor, som ellers vil udskilles via husdyrgødningen og belaste miljøet.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, på baggrund af oplysninger om husdyrbrugets fodring og de generelle krav til fodring, at husdyrbrugets foderblandings- og fodringsstrategi lever op den standard, der skal gælde for IE-husdyrbrug.

I egenkontrollen er der stillet vilkår om, at dokumentation for overholdelse af fodringskrav kan fremvises ved tilsyn. Her henvises til den gældende miljøgodkendelse dateret 26. juni 2021.

Substitution af særligt skadelige eller betænkelige stoffer

Ansøger har oplyst at der i det ansøgte projekt ikke udledes sundhedsskadelige stoffer som tungmetaller eller dioxin i husdyrbrugets primærproduktion, som udsætter befolkningen for sundhedsfare hverken herhjemme eller ud over landets grænser. Der vil ikke forekomme luftforurening eller forurening af vand der kan påvirke befolkningen og menneskers sundhed. I forbindelse med befolkning og menneskers sundhed påvirker anlægget mest med støv, støj, lugt og ammoniakemissionerne. Reglerne for ammoniak og lugt er overholdt. Ved management og foranstaltninger, forventes det at støv og støj ikke vil give anledning til nabogener.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at husdyrbrugets substitution af skadelige eller betænkelige stoffer lever op til den standard der skal gælde for IE-husdyrbrug.

Optimering af produktionsprocesser

Ansøger oplyser, at

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse.
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi og indkøbt foder
- Gyllen analyseres for indhold af kvælstof og fosfor.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
- I forbindelse med indretningen af produktionsanlægget er der fokus på, at indretningen tager hensyn til en rationel drift, af hensyn til ressourceforbruget i driften og af hensyn til de daglige arbejdsgange.
- Sigtet med anlægget er, at der ud fra et proportionalitetssynspunkt er fokus på hvilke staldsystemer, der er bedst anvendelig i relation til miljø, arbejdsforbrug og dyrevelfærd for at fremtidssikre virksomheden.
- På bedriften er der udarbejdet beredskabsplan, således at skade ved uheld kan minimeres.

- Der er faste procedurer/rutiner i forhold til bortskaffelse af bedriftens spild- og affaldsstoffer, levering af foder, transporter m.m.
- Bedriften efterlever kravene med tilhørende egenkontrolprogram i "Danish"-produktstandarden. En DANISH-godkendelse er landmandens kvalitetsstempel på, at forholdene i besætningen lever op til dansk lovgivningen og branchens egne krav. Den omhandler primært forhold vedr. dyrevelfærd, fødevarer sikkerhed og sporbarhed i primærproduktionen. Endvidere stilles der krav om renholdelse, skadedyr, foderopbevaring og generelt management. Der iværksættes et reparations- og vedligeholdelsesprogram for at sikre, at bygninger og udstyr er i driftsklar stand.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at husdyrbrugets management er med til at sikre, at produktionsprocesserne løbende optimeres og lever op den standard, der skal gælde for IE-husdyrbrug.

Iagttagelse af affaldshierarkiet

I forbindelse med driften af husdyrbruget skal produktion og håndtering af affald foretages således, at den i størst muligt omfang følger prioriteringen nedenfor.

- 1) Affaldsforebyggelse.
- 2) Forberedelse med henblik på genbrug.
- 3) Genanvendelse.
- 4) Anden nyttiggørelse.
- 5) Bortskaffelse.

Ansøger har om affald oplyst,

Fast affald

Sortering og håndtering af affald er beskrevet i afsnittet "Håndtering og opbevaring af affald" på side 35.

Olie- og kemikalieaffald

Ansøger oplyser, at der ikke findes olie- og pesticidaffald på ejendommen da markdrift foregår fra anden ejendom.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at der med affaldssorteringen er foretaget forberedelse med henblik på genbrug og med afsætningen til godkendte affaldsmodtagere eller genbrugspladsen er det sikret, at affaldets videre vej i affaldshierarkiet vil blive håndteret bedst muligt.

Uheld og risici

Der er lavet beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet. Der foretages daglige tjek og løbende service på anlæggene efter behov.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at husdyrbrugets beredskabsplan lever op til den standard der skal gælde for IE-husdyrbrug.

Særregler for IE-husdyrbrug

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er der fastsat en række særregler for IE-husdyrbrug, som i det følgende vurderes i forhold til det ansøgte.

Miljøledelse

På baggrund af BAT-konklusionen af 21.02.2017 er der i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen stillet krav om, at IE-husdyrbrug, skal have et miljøledelsessystem der:

- 1) formulerer en miljøpolitik med afsæt i husdyrbrugets miljøforhold,
- 2) fastsætter miljømål,
- 3) udarbejder handlingsplan for det eller de fastsatte miljømål,
- 4) minimum 1 gang årligt evaluerer miljøarbejdet og om nødvendigt foretage justeringer af mål og handlingsplaner og
- 5) minimum 1 gang årligt gennemgå miljøledelsessystemet.

IE-husdyrbruget skal kunne dokumentere, at der gennemføres og overholdes et miljøledelsessystem i overensstemmelse med ovenstående krav. Dokumentation skal opbevares i 5 år og kunne forevises på forlangende i forbindelse med tilsyn.

Miljøledelsessystemet skal være etableret og virke fra den dag miljøgodkendelsen er meddelt.

Overholdelsen af reglerne om miljøledelse indgår i det regelmæssige tilsyn efter miljøtilsynsbekendtgørelsen.

Emissionsovervågning

Ved miljøgodkendelse af IE-husdyrbrug skal Ringkøbing-Skjern Kommune sikre, at IE-husdyrbrug mindst en gang årligt indberetter resultaterne af emissionsovervågningen.

Indberetningen skal omfatte beregninger, målinger, procedurer m.v., som skal foretages som led i egenkontrol.

Der er i driftsvilkårene til de emissionsbegrænsende tiltag på husdyrbruget stillet vilkår til overvågningen.

Ringkøbing-Skjern Kommune indhenter ved tilsyn de relevante oplysninger til brug for emissionsovervågningen og kontrollerer, at forudsætningerne for godkendelsen overholdes.

Hændelser og uheld

Hvis der indtræffer hændelser eller uheld på et IE-husdyrbrug, der mærkbart berører miljøet, uden at hændelserne eller uheldene er omfattet af reglerne om miljøskade efter kapitel 5 a i husdyrbrugloven, skal der, uanset den 8-årige retsbeskyttelse i husdyrbrugloven, ved påbud foretages sådanne ændringer i vilkårene for godkendelsen af IE-husdyrbruget, at konsekvenserne for miljøet af indtrufne hændelser eller uheld begrænses og for at hindre eventuelle yderligere hændelser eller uheld.

Ringkøbing-Skjern Kommune har stillet vilkår om anmeldelse af driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet samt udarbejdelse af skriftlig orientering, der beskriver uheldets omfang og indsatsen mod miljømæssige skader, samt beskriver forebyggende foranstaltninger, der begrænser risiko for nye uheld.

På baggrund af den skriftlige orientering vil der blive taget stilling til behovet for ændringer af miljøgodkendelsens vilkår.

Manglende overholdelse af vilkår

Den, som er ansvarlig for et IE-husdyrbrug, skal straks underrette kommunalbestyrelsen ved manglende overholdelse af godkendelsesvilkår og træffer straks de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at vilkårene igen overholdes.

Ringkøbing-Skjern Kommune har til opfyldelse heraf stillet vilkår om dette i miljøgodkendelsen.

Begrænsning i anvendelse af relevante farlige stoffer

Det følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 36 stk. 1 nr. 13, at på IE-husdyrbrug skal anvendelse, fremstilling eller frigivelse af relevante farlige stoffer i forbindelse med IE-husdyrproduktionen begrænses med henblik på at undgå risiko for forurening af jordbund og grundvand på husdyrbruget. Ved farlige stoffer forstås stoffer og blandinger som defineret i artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1272/2008 om klassificering, mærkning og emballering af stoffer og blandinger.

Bestemmelsen er en følge af, at virksomheder der håndterer relevante farlige stoffer i henhold til IE-Direktivet skal gennemføre en basistilstandsrapport ved opstart eller revurdering af virksomheden således, at det kan fastlægges, hvilken tilstand anlægsområdet i tilfælde af en forøget forurening skal bringes tilbage til.

Farlige stoffer, som kan forurene jord og grundvand på husdyrbruget, vil i henhold til (EF) nr. 1272/2008 være stoffer, der kan medføre akut toksicitet og stoffer, der er farlige for vandmiljøet.

Disse stoffer vil være mærket som vist i nedenstående tabeller:

Mærkningselementer for akut toksicitet				
Klassificering	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4
GHS-piktogrammer				
Signalord	Farligt	Farligt	Farligt	Advarsel

Mærkningselementer for stoffer, der er skadelige for vandmiljøet

KRONISK				
	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4
GHS-piktogrammer			Der anvendes ikke piktogram	Der anvendes ikke piktogram
Signalord	Advarsel	Der anvendes ikke signalord	Der anvendes ikke signalord	Der anvendes ikke signalord

Ringkøbing-Skjern Kommune har derfor stillet vilkår, således at der ikke er behov for at udarbejde basistilstandsrapport for husdyrbruget.

Ophør af aktiviteter

Det følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 51, at IE-husdyrbrug senest fire uger efter driftsophør skal anmelde dette til kommunalbestyrelsen med et oplæg til vurdering efter § 38 k, stk. 1, i lov om forurennet jord. Vurderingen skal indeholde en risikovurdering med hensyn til menneskers sundhed og miljøet. Viser risikovurderingen, at det ikke kan afvises, at forureningen udgør en væsentlig risiko for menneskers sundhed eller miljøet, skal vurderingen tillige indeholde et oplæg til foranstaltninger, der sikrer, at forureningen ikke udgør en sådan risiko.

Ved ophør forstås:

- 1) ophør af alle aktiviteter på IE-husdyrbruget,
- 2) når et IE-husdyrbrug har meddelt kommunalbestyrelsen, at kapaciteten eller udnyttelsen af kapaciteten permanent nedsættes til under stipladsgrænserne i § 16a, stk. 2, nr. 1-3, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, eller
- 3) situationer omfattet af § 59a, stk. 2, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, når godkendelsen er bortfaldet helt eller for den del, der ligger over stipladsgrænserne i § 16a, stk. 2, nr. 1-3, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Ringkøbing-Skjern Kommune har til opfyldelse heraf stillet vilkår om dette i miljøgodkendelsen.

Alternative løsninger

Ansøger har oplyst, at placeringen af den nye smågrisestald er valgt da det er den mest optimale løsning inden for de eksisterende fysiske og økonomiske rammer til rådighed. Den nye klimastald er allerede godkendt i miljøgodkendelsen dateret 19 juli 2021 på samme placering.

I forhold til det omgivende landskab, naboer og andre interessenter i området, giver den valgte placering, det bedste samlede helhedsindtryk af husdyrbruget efter udvidelsen.

0-alternativ

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, som følge af ansøgte projekt, ikke vil påvirke omgivelserne væsentligt (se den øvrige del af miljøvurderingen).

Det er endvidere, Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at de socioøkonomiske konsekvenser af 0-alternativet (fastholdelse af konstant produktionsniveau), vil være en begyndende afvikling af produktionen.

Samfundsmæssigt vil 0-alternativet, derfor kunne betyde færre arbejdspladser, dels på slagterierne, men også i virksomheder, såsom vognmænd, foderstoffer m.fl..

Det kan, som følge af 0-alternativ, forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes.

Egenkontrol

Der er stillet vilkår om, at husdyrbruget for egen regning skal eftervise, at de stillede støj- og vibrationskrav er overholdt, såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj og rystelser fra husdyrbruget, er velbegrundede.

Der er tilsvarende stillet vilkår om, at tilsynsmyndigheden kan kræve, at husdyrbruget foretager undersøgelse af lugtkilder, hvis det skønnes, at eventuelle klager over lugt fra anlægget, er velbegrundede.

Endeligt er der stillet vilkår om, at tilsynsmyndigheden kan anmode om nye beregninger af ammoniakemission, ammoniakdeposition, samt lugtgeneafstande.

Konklusion

Idet de lovpligtige afstandskrav og beskyttelsesniveauer er overholdt, vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune at:

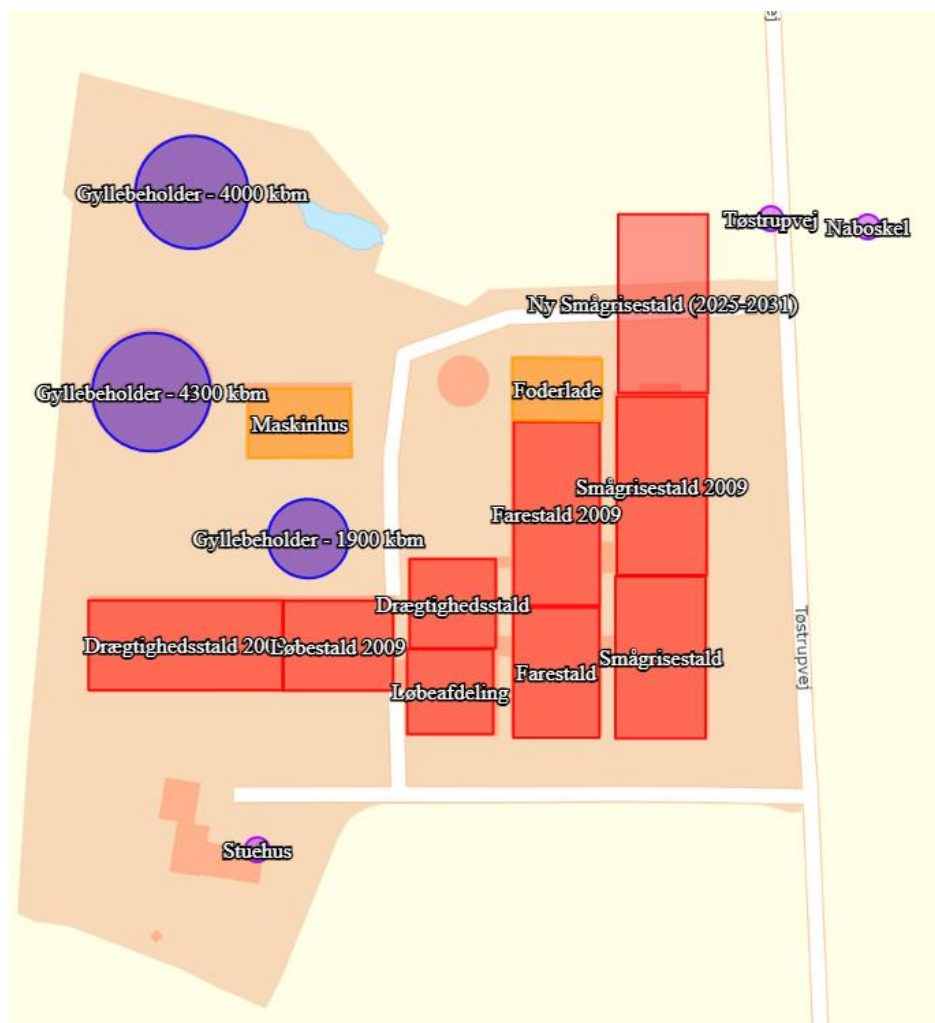
En ændring af stalddtype fra 'løsgående, dybstrøelse + spaltegulv' til 'løsgående, delvis spaltegulv', i husdyrbrugets ældste drægtighedsstald, samt opførelse af 1378 m² smågrisestald i tilknytning til de eksisterende bygninger kan tillades, idet udvidelsen og det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig genepåvirkning af naboer, Kategori 1-, 2- og 3-Natur samt landskabelige værdier og kulturmiljøer.

Derudover er det vurderet, at udvidelsen og det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af § 3-områder, eller andre naturområder som er beskyttet mod tilstandsændring, fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde, eller særlig sårbar overfor næringsstofpåvirkning.

Endvidere er det vurderet, at det ansøgte projekt og det samlede husdyrbrug ikke vil have væsentlig virkning på de bestande af vilde planter, dyr (herunder Bilag IV-arter), eller deres levesteder, som de ovennævnte områder er udpeget på baggrund af.

Der anvendes den bedst tilgængelige teknik, til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

Bilag 1: Bygningsoversigt

Nuværende til og fra kørsel:

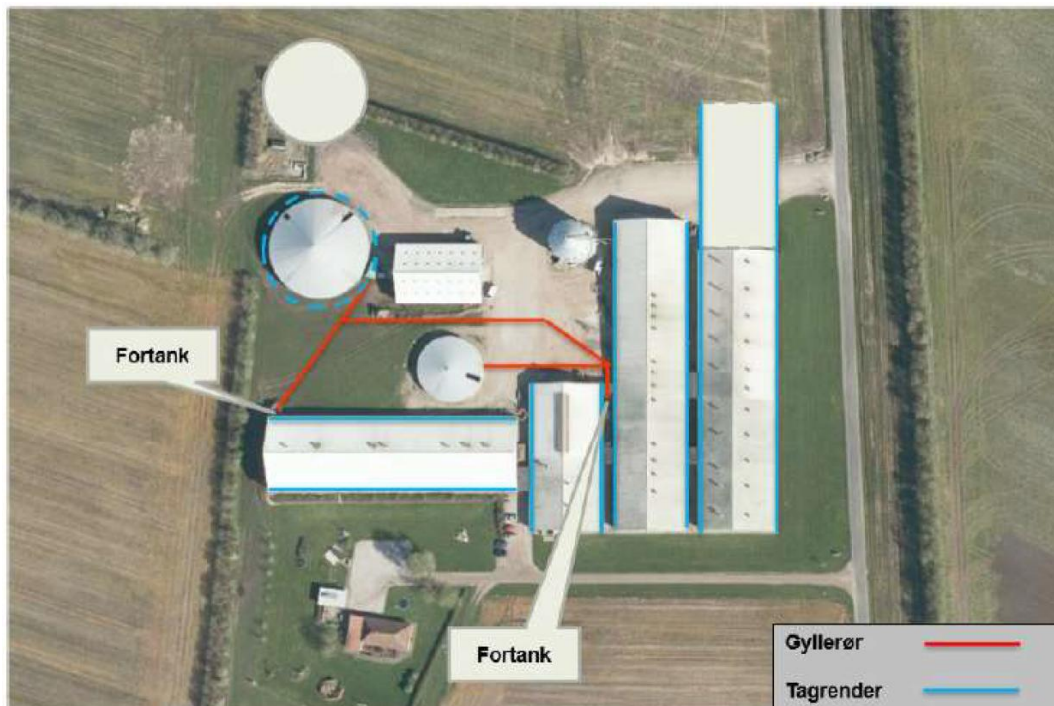
Ønske til ny indkørsel nord for tilbygning (ny smågrisestald 2025-2031)

Udsigt til husdyrbruget fra Tøstrupvej:

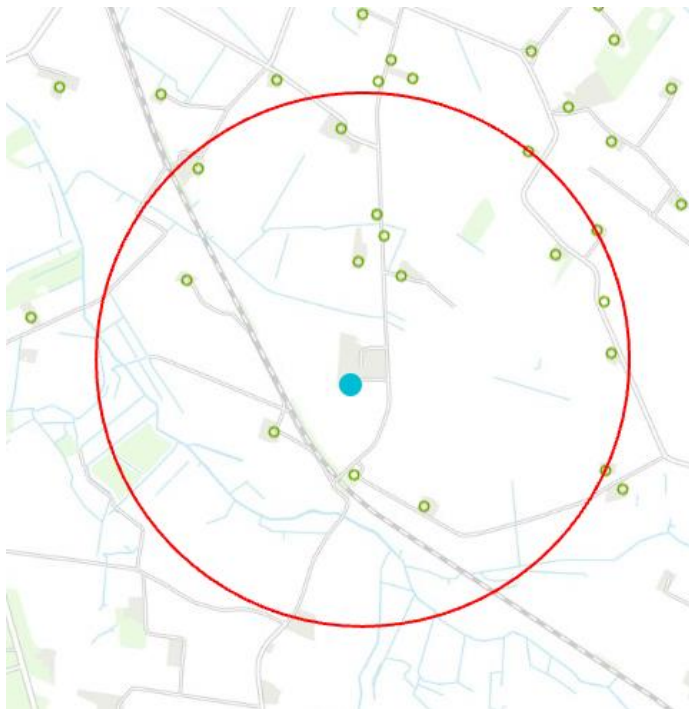

Bilag 2: Afløbsplan

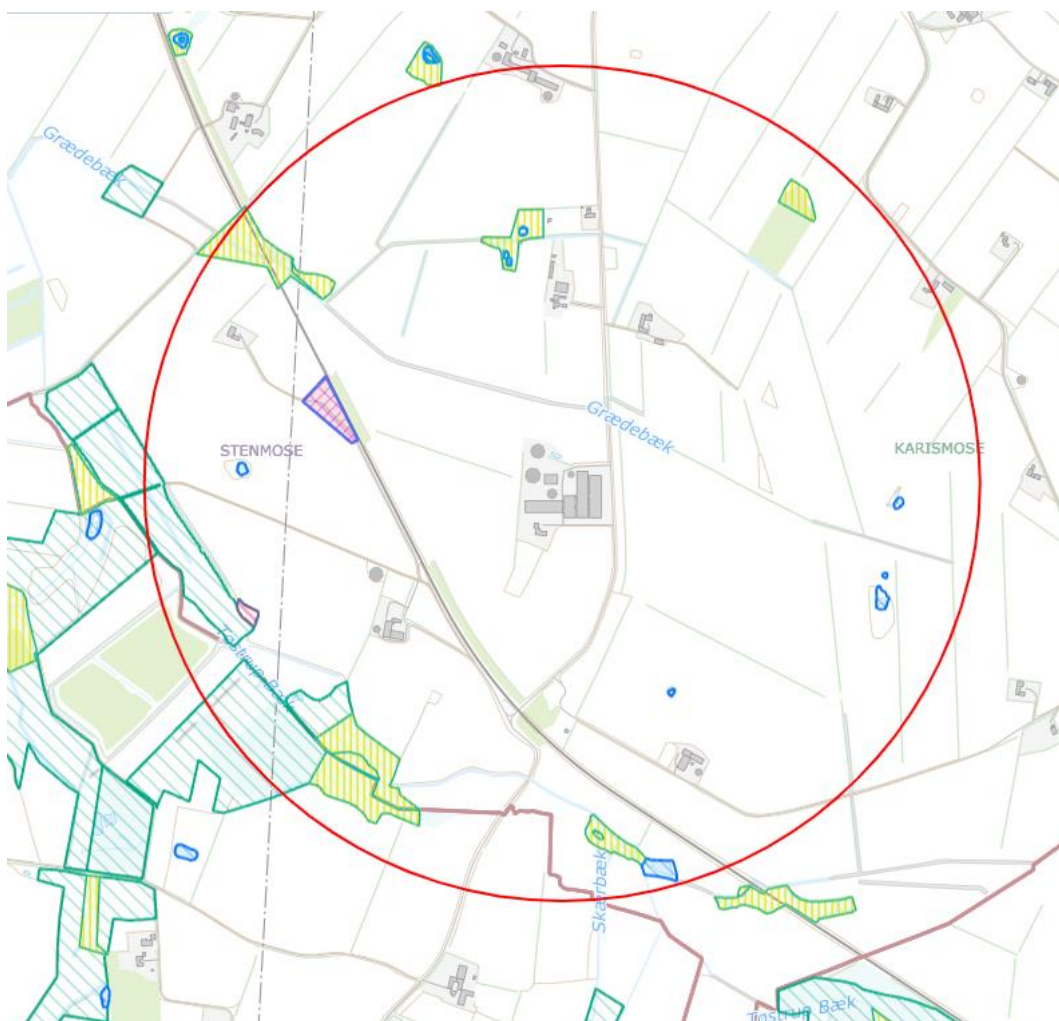

Bilag 3: Adresser inden for konsekvensradius

Der er foretaget nabohøring inden for konsekvensradius på 1192 meter fra lugtcentrum af anlægget. På nedenstående kort er konsekvensradius indtegnet.

Bilag 4: Natur

24.22.02.03_KATEGORI_3_NATUR

- Hede
- Overdrev
- Mose

26.02.02 Beskyttet natur (paragraf 3)

- Eng
- Hede
- Mose
- Overdrev
- Soe
- Strandeng